

Finanční analýza obce Mysločovice

Iveta Jurčáková

Bakalářská práce
2022



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Iveta Jurčáková**
Osobní číslo: **M19787**
Studijní program: **B0413A050024 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management ve veřejné správě a regionálním rozvoji**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Finanční analýza obce Mysločovice**

Zásady pro vypracování

Úvod

I. Teoretická část

- Prostudujte literární prameny a zpracujte teoretické poznatky týkající se hospodaření obce.

II. Praktická část

- Zpracujte finanční analýzu obce ve vybraných letech.
- Na základě provedené analýzy zhodnotte finanční situaci obce Mysločovice a navrhněte doporučení, která povedou k jejímu zlepšení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- GRUBER, Jonathan. Public finance and public policy. Sixth edition. New York: Worth publishers, 2019, 806 s. ISBN 978-13-191-0525-9.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017, 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek. -po novele zákona o účetnictví. 1.vydání. Praha: C.H.Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-740-0342-4.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015, 280 s. Finance. ISBN 978-80-247-5608-0.
- ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. Financování a hospodaření územních samosprávných celků. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019, 207 s. ISBN 978-80-244-5548-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eliška Kozubíková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **11. února 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2022**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 11. února 2022

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18. 5. 2022

Jméno a příjmení: Iveta Jurčáková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na finanční analýzu obce Mysločovice, tedy na zhodnocení její finanční situace a hospodaření v letech 2018-2021. Cílem práce je zpracování finanční analýzy obce a na základě zhodnocení výsledných poznatků uvést doporučení na zlepšení hospodaření. Teoretická část je zaměřena na popis obce, jejího finančního hospodaření a finanční analýzu s vybranými ukazateli. Praktická část analyzuje účetní a rozpočtové výkazy obce Mysločovice a také představuje výpočet ukazatelů finanční analýzy. Závěr obsahuje shrnutí poznatků a návrhy doporučení na zlepšení finančního hospodaření obce.

Klíčová slova: obec, rozpočet, majetek, účetnictví, finanční analýza

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the financial analysis of the municipality Mysločovice therefore on its financial situation and management in the years 2018-2021. The work aims to assess the resulting knowledge. The theoretical part focuses on the description of the municipality, its financial management, and financial analysis with selected indicators. The practical part analyzes the financial statements of the municipality Mysločovice and presents the calculation of financial analysis indicators. The conclusion contains a summary of findings and proposals for recommendations to improve the municipality's financial management.

Keywords: municipality, budget, property, accounting, financial analysis

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Elišce Kozubíkové, Ph.D. za ochotu a cenné rady při vytváření této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 OBCE.....	11
1.1 DRUHY A PŮSOBNOST OBCÍ	11
1.2 ORGÁNY OBCE	12
2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE.....	14
2.1 MAJETEK OBCE	14
2.2 ÚČETNICTVÍ OBCE	15
2.3 ROZPOČET A ROZPOČTOVÝ PROCES OBCE.....	16
2.4 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	18
2.5 ROZPOČTOVÁ ODPOVĚDNOST.....	20
3 PŘÍJMY A VÝDAJE ROZPOČTU OBCE	22
4 FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE	27
4.1 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	27
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
5 CHARAKTERISTIKA OBCE MYSLOČOVICE.....	32
5.1 OBYVATELSTVO	32
6 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE MYSLOČOVICE	35
6.1 ANALÝZA MAJETKOVÉ A FINANČNÍ STRUKTURY	35
6.2 ANALÝZA NÁKLADŮ A VÝNOSŮ	38
6.3 ANALÝZA ROZPOČTU OBCE	41
6.4 JEDNOTLIVÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	45
7 SHRUTÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ	49
ZÁVĚR	51
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	56
SEZNAM GRAFŮ	57
SEZNAM TABULEK.....	58

ÚVOD

Obec je samostatným subjektem, který zajišťuje pomocí svého rozpočtu financování chodu obce, obecního úřadu, ale také zabezpečuje aktivity, které vedou ke zlepšení kvality života obyvatel v obci. Obec hospodaří s veřejnými prostředky, proto nedílnou součástí je sledovat její finanční zdraví a hospodařit s těmito prostředky účelně, efektivně a hospodárně. Kvůli decentralizaci tedy přenesení dalších povinností související s výkonem státní správy jsou na obce kladeny větší nároky. Finanční analýza je zpravidla spojována s podnikatelským prostředím. Díky finanční analýze dokáže obec zhodnotit svou finanční kondici prostřednictvím identifikace silných a slabých stránek při hospodaření. Také dává zpětnou vazbu o zodpovědné a šetrné manipulaci s veřejnými prostředky. Finanční analýzu lze tedy definovat jako nástroj účinné kontroly, ale také podklad pro rozhodování managementu ve veřejné správě.

Bakalářská práce nese název Finanční analýza obce Mysločovice a jejím cílem je provést finanční analýzu hospodaření obce Mysločovice v letech 2018-2021, zhodnotit její hospodaření a následně vyslovit doporučení pro případná zlepšení dle zjištěných výsledků.

Teoretická část je zaměřena na detailní představení obce. Dále bude popsáno účetnictví obce, zejména budou popsány jednotlivé účetní výkazy, které jsou nezbytnými zdroji dat pro následnou finanční analýzu. Významnou část bude tvořit rozpočet obce, představení příjmové a výdajové strany rozpočtu jejichž informace budou nezbytnou součástí k analýze v praktické části. Poslední kapitola teoretické části se bude věnovat finanční analýze. Budou konkrétně znázorněny jednotlivé finanční ukazatele používající se pro hospodaření municipálních účetních jednotek.

V úvodu praktické části bude stručně charakterizována obec Mysločovice, její obyvatelstvo a následně popsána krátká SWOT analýza obce. Následovat bude analýza rozvahy, výkazu zisku a ztráty a rozpočtu, tedy porovnání schválených a skutečných příjmů a výdajů a zjištění, zda obec hospodaří s vyrovnaným, přebytkovým či schodkovým rozpočtem. Další část se bude věnovat výpočtu vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy a jejich zhodnocení. Závěrem práce bude shrnutí a zhodnocení zjištěných výsledků a navržení možných zlepšení pro hospodaření obce.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je provést finanční analýzu hospodaření obce Mysločovice v letech 2018-2021 pomocí dostupných dat a na základě následného zhodnocení uvést případná doporučení vedoucí ke zlepšení hospodaření obce. Bakalářská práce je složena ze dvou částí, teoretické části a praktické.

V teoretické části se budu věnovat popisu základního územního samosprávného celku a jejího hospodaření, účetnictví a rozpočtu také z pohledu dat, které jsou podstatnou součástí pro finanční analýzu, dále budou dostatečně popsány konkrétní metody finanční analýzy, zejména horizontální a vertikální analýzy. Další část bude zaměřena na charakterizování poměrových ukazatelů. Poznatky z teoretické části aplikuji na konkrétní příklad tedy jak již bylo zmíněno na obec Mysločovice v praktické části.

V praktické části aplikuji analýzu dokumentů, jakožto rozvahy, výkazu zisku a ztráty a rozpočtu obce společně s horizontální a vertikální analýzou pro tyto části. Za každou analýzou provedu popis a zhodnocení vývoje dat. Následně se budu věnovat analýze vybraných poměrových ukazatelů pro municipální účetní jednotky. Za každým vypočteným ukazatelem bude posouzeno dle poznatků z teoretické části, jak si obec z hlediska zjištěných výsledků vede.

Na závěr bude použita syntetická metoda, jejíž cílem je spojovat části do celku, tedy ze zjištěných informací vytvořím shrnutí a následné návrhy a doporučení, kterými by se mohlo obecní zastupitelstvo nechat inspirovat pro další období.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBCE

Zákon o obcích 128/2000 Sb. definuje obce jako základní územní samosprávné celky, které jsou vymezeny hranicemi jejich území. Obce nemají jen postavení veřejného úřadu, ale také jsou veřejnoprávními korporacemi, jelikož mají vlastní majetek, o kterém rozhodují samostatně, na vlastní odpovědnost a vystupují svým jménem. Jejich postavení je zakotvené v sedmé hlavě Ústavy ČR a také v zákoně o obcích č. 128/2000 Sb.

1.1 Druhy a působnost obcí

Obec můžeme dělit do několika typů obce. Prvním typem je „vesnická obec“, která nemá postavení města a městyse. Tyto obce mají v průměru kolem 550 obyvatel, avšak od městyšů a měst se nijak systémově neodlišují. Dalšími typy obcí jsou městyš a město. Pokud má obec více jak 3000 obyvatel, může se stát městem, pokud na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Mezi orgány města řadíme zastupitelstvo, radu, starostu, městský úřad a zvláštní orgány města. Městyš stojí mezi městem a vesnicí. Stejně jako u města na návrh obce stanoví předseda poslanecké sněmovny a po vyjádření vlády, zda se obec stává městysem. Posledním typem jsou statutární města. Statutární města se odlišují od měst tak, že se mohou členit na městské obvody či městské části s vlastními orgány samosprávy. (Ústav územního rozvoje, ©2020)

Na základě zákona obce vykonávají samostatnou působnost, která je vykonávána v zájmu obce a pro uspokojení potřeb svých občanů. Podle zákona o obcích patří do samostatné působnosti hospodaření obce, tvorba rozpočtu a následně závěrečného účtu, vydávání obecně závazných vyhlášek, zřizování obecní policie, tvorba územního plánu a programu rozvoje obce, spolupráce s jinými obcemi a vytváření s nimi dobrovolné svazky a mnoho dalších. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 20)

Obce vykonávají také přenesenou působnost ve věcech, které jsou stanoveny ve zvláštních zákonech. Přenesená působnost znamená, že část státní správy je delegována na územní samosprávné celky. Dle úrovně přenesené působnosti dělíme obce na obce I. typu tedy obce s běžným úřady, obce II. typu tedy s pověřeným úřadem a obce III. typu, a to obce s rozšířenou působností. Stát udělí příspěvek ze státního rozpočtu na plnění přenesené působnosti. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 21)

V rámci přenesené působnosti obce vydávají nařízení, vyjednávají přestupky, rozhodují o místních a účelových komunikacích, představují povodňový orgán a vodovodní orgán, který se stará o menší toky. (Provazníková, 2015, s. 29)

Obce s pověřeným obecním úřadem mají dále v kompetenci zajišťovat volby do zastupitelstev krajů, obcí, Parlamentu ČR a do Evropského parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak rozhodují v prvním stupni ve správních řízeních o právech a povinnostech osob atd. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Obce s rozšířeným obecním úřadem vykonávají již zmíněné kompetence, ale také jim náleží agenda evidence obyvatel, občanskoprávní agenda (vydávání občanských průkazů, cestovních pasů atd.), přidělování dávek a poskytování sociálních služeb, sociálně právní ochrana dětí, péče a ochrana životního prostředí a mnoho dalších. (Provazníková, 2015, s. 30)

1.2 Orgány obce

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. definuje orgány obce, mezi které spadá zastupitelstvo, rada, starosta a obecní úřad.

Zastupitelstvo obce je klíčovým orgánem. Dle zákona o obcích jsou zastupitelé obce voleni občany obce na funkční období čtyř let. Počet zastupitelů v dané obci se odvíjí od počtu obyvatel obce, avšak minimální počet zastupitelů je 5 a maximální 55. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce. Schůze zastupitelstva jsou veřejné a kdokoliv z občanů se může zúčastnit jejich diskuse.

Zastupitelstvo obce je oprávněno vytvořit jako své iniciativní a kontrolní orgány **výbory**. V každé obci musí být zřízen finanční a kontrolní výbor, jestliže v obci žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti, musí být zřízen také výbor pro národnostní menšiny. Tyto výbory plní úkoly, které jim zadá zastupitelstvo a ze své činnosti jsou mu také odpovědné. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Zákon o obcích 128/2000 Sb. definuje **radu** jako „výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon.“ Maximální počet členů rady je 1/3 počtu zastupitelů, avšak minimální počet je 5 a maximální 11. V obci, kde rada není, provádí její pravomoci starosta. Zasedání rady jsou neveřejná.

Rada obce si může zřídit jako svůj iniciativní a poradní orgán komise. Komise odpovídají za svou činnost radě.

Starosta je chápán jako reprezentant obce a samostatný orgán, avšak dříve tomu tak nebylo, jelikož byl vnímán pouze jako součást „zastupitelstva“, resp. „představenstva.“ Jeho uznání jakožto samostatného orgánu bylo vymezeno v §7 zákona č. 76/1919 Sb. Zastupitelstvo volí starostu ze svých členů. Z výkonu své funkce odpovídá zastupitelstvu obce. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva i rady obce. (Malast, 2016, s. 291)

Obecní úřad je tvořen podle zákona o obcích starostou, místostarostou, tajemníkem, pokud je zřízen a ostatními zaměstnanci obce, kteří se alespoň z části podílejí na výkonu samosprávy. Rada obce je oprávněna zřídit odbory a oddělení pro konkrétní činnosti obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta obce.

2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE

Dle Peterové (2016, s. 9) důležitým zákonem pro finanční hospodaření obce je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkci rozpočtu obcí. Dalšími předpisy upravující finanční hospodaření obce jsou zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, a v neposlední řadě zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 8) upozorňují na tři hlavní zásady finančního hospodaření, které jsou v neziskové sféře založeny na principu 3E – Economy (hospodárnost), Efficiency (účelnost) a Effectiveness (efektivita).

2.1 Majetek obce

Jak již bylo zmíněno obec je právnická osoba a má právo vlastnit majetek. Obec by měla využívat svůj majetek účelně, efektivně a hospodárně k řádnému plnění svých funkcí v rámci své působnosti a také k uspokojování potřeb svých občanů v oblasti bydlení, zdravých životních podmínek, dopravní infrastruktury, výchovy a vzdělávání atd. Žádné předpisy nestanovují druhy majetku, které obec mohou nebo nemohou nabývat do výlučného vlastnictví, tudíž obec může nabývat jakýkoliv druh majetku, pokud orgány obce rozhodnou, že je to v zájmu obce.

Obvykle se majetek dělí na hmotný a nehmotný. Hmotný majetek dělíme na věci movité (zařízení, stroje) a nemovité, tj. pozemky, budovy, stavby. Nehmotný majetek představují majetková práva, peněžní prostředky, cenné papíry atd. (Pilný, 2014)

Obec svůj majetek může také nabývat. Musí však dodržet hledisko hospodárnosti a efektivnosti při nákupu daného majetku. Nejčastějším způsobem je smluvní nabývání majetku obcí, který vzniká na základě písemné smlouvy, tudíž zde vzniká závazkový vztah. Smluvní nabývání však rozlišujeme na bezúplatné smluvní nabývání (obvykle na základě darovací smlouvy) a úplatné smluvní nabývání (kupní smlouva). Nabývat majetek může obec také mimosmluvně. Mezi mimosmluvní nabývání majetku patří nabývání zákonem, nabývání na základě zákona, nabývání děděním ze závěti, odkazem nebo na základě dědické smlouvy a nabývání rozhodnutím příslušného orgánu. (Havlan a Janeček, 2014, s. 71-130)

2.2 Účetnictví obce

Základní pramen, který upravuje účetní metody a postupy je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Prováděcím předpisem je vyhláška Ministerstva financí ČR č. 410/2009. Ostatní právní normy představují České účetní standardy, které stanovují postupy účtování za účelem dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zajištění vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek.

Účetní jednotky udávají informace o účetnictví prostřednictvím účetních výkazů, mezi které patří rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Rozvaha je základním účetním výkazem a je povinnou součástí účetní závěrky společně s výkazem zisku a ztráty a přílohou. Sestavuje se k určitému dni a poskytuje přehled o majetku a jeho zdrojích financování. Vždy musí platit bilanční rovnice, tedy aktiva = pasiva. Podle data sestavení rozlišujeme rozvahu počáteční, konečnou a mimořádnou. (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019, s. 44-45) Rozvaha dělí aktiva na Pohledávky za upsaný základní kapitál, Dlouhodobý majetek, Oběžná aktiva a Časové rozlišení. Pasiva jsou rozdělena na Vlastní kapitál, Cizí zdroje a Časové rozlišení. Pro finanční analýzu má mimořádnou hodnotu, jelikož podává informace ohledně likvidity, likvidnosti a částečně zadluženosti obce. (Knápková a kol., 2017, s. 24-39) Problémem je že rozvaha poskytuje informace pouze o konečném výsledku hospodaření nikoliv o konkrétních informacích či dynamickém vývoji v čase. (Šteker a Otrusínová, 2016, s. 240)

Výkaz zisku a ztráty obsahuje náklady a výnosy. Náklady představují peněžní částky, kterými subjekt účelně financoval získání výnosů, avšak k jejich skutečnému zaplacení nemuselo v daném období dojít. Výnosy jsou peněžní částky, které obec získala ze svých činností za dané účetní období nehledě na to, zda došlo k jejich vyrovnání. (Knápková a kol., 2017, s. 40) Výkaz zisku a ztráty konkrétněji definuje položky, které se podílely na tvorbě výsledku hospodaření běžného období. Výše výsledku hospodaření musí být stejná jak v rozvaze, tak ve výkazu zisku a ztráty. (Šteker a Otrusínová, 2016, s. 240) Výsledek hospodaření znázorňuje rozdíl mezi náklady a výnosy, aniž by skutečně vznikaly reálné příjmy a výdaje. (Knápková a kol., 2017, s. 48)

Příloha je povinnou součástí účetní závěrky, jejíž funkcí je doplnit informace obsažené v základních účetních výkazech. Zde může účetní jednotka představit například jak sebe

sama, tak použité způsoby oceňování majetku a závazků atd. (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 240)

Jestliže aktiva obce k rozvahovému dni a za bezprostředně předcházející účetní období budou více než 40 mil. Kč a roční úhrn čistého obratu je tvořen více než 80 mil. Kč, musí obec sestavit také **přehled o peněžních tocích a o změnách kapitálu**. (Vodáková, 2012, s. 61-62) Přehled o peněžních tocích neboli cash flow zachycuje peněžní toky během účetního období a zároveň příčiny jejich změn. (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019, s. 167-169) Podle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 68) podává informace o přírůstcích, tedy příjmech a úbytcích, tedy výdajích peněžních prostředků za dané účetní období. Cash flow je důležitou součástí při finanční analýze, jelikož souvisí se zajišťováním likvidity. Výkaz cash flow lze vytvořit pomocí dvou metod. Přímá metoda sestavuje cash flow na základě skutečných plateb, tedy na rozdíl příjmů a výdajů z hlavní činnosti. Nepřímá metoda pracuje s výsledkem hospodaření zjištěného z podvojného účetnictví, tedy z rozdílu mezi výnosy a náklady, který přetváří tok peněz na rozdíl mezi příjmy a výdaji. (Knápková a kol., 2017, s. 55)

Přehled o změnách vlastního kapitálu znázorňuje změny vlastního kapitálu v průběhu účetního období. Výkaz přehledně znázorňuje zvýšení či snížení stavu jednotlivých položek vlastního kapitálu a objasňuje příčiny jejich změn. (Máče. 2019, s. 558)

2.3 Rozpočet a rozpočtový proces obce

Rozpočet obce má podobu decentralizovaného peněžního fondu, finančního plánu, ale také účetní bilance. Rozpočet je nástroj zabezpečování a financování obecní politiky, vyrovnává plánované příjmy a výdaje obce a plní funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Rozpočet musí být úplný, pravdivý a reálný. Nobles et. al. (2014, s. 1315) popisuje rozpočet obce jako finanční plán, který zahrnuje výčet plánovaných příjmů a výdajů a je využíván ke koordinaci činností subjektu.

Rozpočtový proces je soubor činností, které jsou důležité k řízení hospodaření obce či kraje v daném rozpočtovém období. (Provazníková, 2015, s. 63) Nejedná se však pouze o činnosti, ale také o soubor rozhodnutí, které se týkají veřejných výdajů a příjmů. Rozpočtový proces zahrnuje plánování a rozhodování o tom, co chceme uskutečnit, plán, jak to uskutečnime, zrealizování tohoto plánu pomocí dostupných zdrojů, vyhodnocení výsledků, jak jsme se přiblížili k našemu požadovanému stavu a následná kompatibilita stávajícího stavu se stavem požadovaným. V České republice územní samosprávné celky sestavují rozpočet na jeden

kalendářní rok, ten je shodný s kalendářním rokem, avšak rozpočtový proces je zpravidla delší a to 1,5 až 2 roky. (Sedmihradská, 2015, s. 37)

Rozpočtový proces je tvořen čtyřmi fázemi – sestavováním návrhu rozpočtu, projednáváním a schvalováním rozpočtu, hospodařením podle rozpočtu a následnou kontrolou. (Sedmihradská, 2015, s. 37)

Sestavením návrhu rozpočtu se zabývá obvykle finanční odbor či jiná formální součást obce mající v kompetenci ekonomické záležitosti. Podkladem pro sestavování rozpočtu je střednědobý výhled. Střednědobý výhled je nápomocným dokumentem obce, který je určen pro střednědobé finanční plánování rozvoje jejího hospodářství. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vymezuje, že střednědobý výhled rozpočtu se sestavuje na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků obvykle na 2 až 5 let příštích po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Zákon č. 250/2000 Sb. stanovuje konkrétní strukturu členění střednědobého výhledu, avšak obvykle jej územní samosprávné celky sestavují alespoň ve čtyřech ukazatelích, tím jsou celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Během sestavování výhledu se obce zamyslí nad svými potřebami a finančními zdroji v delším časovém horizontu než jeden kalendářní rok, což je podstatné pro plánování investičních potřeb a analýzu využívání návratných finančních prostředků pro jejich financování. (Provazníková, 2015, s. 63) Dle zákona 23/2017 Sb. je povinností obce mít návrh rozpočtu v dané struktuře, součástí musí být údaje o rozpočtu předcházejícího roku a očekávaná skutečnost. Návrh rozpočtu musí být zveřejněn minimálně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu. Na internetových stránkách musí být zveřejněn v plném rozsahu, ale na úřední desce v užším rozsahu, musí obsahovat údaje o příjmech a výdajích v členěních podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. (Zákon č. 250/2000 Sb.)

Sestavený návrh rozpočtu projednává a schvaluje zastupitelstvo obce jakožto volený orgán. Jednání zastupitelstva se mohou zúčastnit také občané a vznést tak své připomínky. Informovanost občanů je zajištěna již zmíněných zveřejněním návrhu rozpočtu. (Sedmihradská, 2015, s. 25)

Rozpočet je schválen jako přebytkový, vyrovnaný nebo schodkový. Pokud je schválen schodkový rozpočet musí být pokryt finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí atd. (Provazníková, 2015, s. 318)

Během rozpočtového roku obec hospodaří podle schváleného rozpočtu, není-li však rozpočet schválen do začátku rozpočtového roku, hospodaří se na základě rozpočtového provizoria. Změny rozpočtu v průběhu roku jsou prováděny prostřednictvím rozpočtových opatření. Podle Sedmihradské (2015, s. 129) se rozpočtovým opatřením rozumí přesun rozpočtových prostředků mezi jednotlivými typy příjmů nebo výdajů, aniž by se změnil jejich celkový objem, poté použití neočekávaných příjmů k úhradě nových nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu a dále vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo naplněním rozpočtových příjmů.

Rada obce zabezpečuje řádné hospodaření podle schváleného rozpočtu a může provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. Pokud není ustanovena rada v obci, vykonává její pravomoci starosta obce. (Sedmihradská, 2015, s. 40)

Poslední fáze kontroly je v porovnání s ostatními fázemi rozpočtového procesu upravena zákony a předpisy mnohem konkrétněji. Týká se jí jak rozpočtová legislativa, tak legislativa účetní a zvláštní zákony. Obec musí provést několik kroků ve stanovených termínech, které jsou vymezeny zákonem. Obec musí sestavit účetní uzávěrku a následně ji předat do Centrálního systému účetních informací státu do 25. února, sestavit závěrečný účet, zajistit si přezkum hospodaření, zveřejnit závěrečný účet, projednat a schválit závěrečný účet a účetní uzávěrku v zastupitelstvu obce. (Sedmihradská, 2015, s. 142)

Závěrečný účet obce je z hlediska odpovědnosti důležitější než samotný schválený rozpočet, který obec zpracovává po skončení kalendářního roku. Jedná se o finanční a účetní přehled hospodaření obce určený k jeho zhodnocení a informování veřejnosti o hospodaření. Závěrečný účet by měl být zpracován přehledně a stručně, tak aby mu porozuměli jak občané obce, tak kontrolní orgány a zastupitelé obce. (Lorenc a Kašparová, 2017, s. 62-64)

2.4 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba zaručuje porovnatelnost příjmů a výdajů jak prostorově, tak časově. Příjmy a výdaje třídí jako tzv. peněžní operace. Peněžními operacemi jsou příjmy peněžních prostředků na bankovní účty a výdaje peněžních prostředků z bankovních účtů. Rozpočtovou skladbu upravuje aktuálně vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Existují čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů:

Odpovědnostní hledisko neboli kapitální využívá státní rozpočet. Pro územní samosprávu není toto třídění povinné.

Druhové třídění je základní třídění, které využívají všechny obce. Zahrnuje všechny peněžní operace, které dělí do sedmi tříd, z nichž čtyři jsou příjmové, dvě výdajové a poslední třída financování.

Dle vyhlášky č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě se třídy rozdělují na seskupení položek, seskupení položek dále na podseskupení položek a podseskupení položek na nejnižší jednotku, kterou je rozpočtová položka. Rozpočtové položky mají čtyřmístné číslo, první číslo představuje třídu, druhé seskupení položek, třetí podseskupení položek a čtvrté samotnou položku.

Podle Provazníkové (2015, s. 102) se příjmy člení do čtyř tříd:

Třída 1 – Daňové příjmy, zde jsou všechny příjmy plynoucí z daní, pojistného na sociální a zdravotní pojištění, penále, doplatky daní, místní poplatky.

Třída 2 – Nedaňové příjmy, obsahují příjmy z prodeje zboží a služeb, příjmy z neinvestičního majetku atd.

Třída 3 – Kapitálové příjmy, představují příjmy z prodeje investičního majetku a finančních aktiv, přijaté investiční dary s výjimkou darů a dotací od zahraničních vlád z jiných úrovní vlády.

Třída 4 – Přijaté dotace, podrobněji se člení na běžné a kapitálové dotace neopětované a nenávratně inkasované dotace.

Dle Schneiderové (2015, s. 98) se výdaje člení na:

Třída 5 – Běžné výdaje, které představují neinvestiční nákupy jako výdaje na zboží a služby neinvestiční povahy, mzdové výdaje atd.

Třída 6 – Kapitálové výdaje jsou investice, tudíž obsahují výdaje na nákup hmotného či nehmotného investičního majetku, akcií a majetkových účastí.

Třída 8 – Financování má zvláštní postavení v rozpočtové skladbě. Dle Provazníkové (2015, s. 105) „*součástí této třídy jsou položky vyjadřující změnu stavu finančních prostředků na bankovních účtech.*“ Tyto ukazatele jsou důležité pro účetní výkaz o plnění příjmů a výdajů.

Odvětvové hledisko dříve funkční hledisko třídí příjmy a výdaje dle odvětví. Můžeme také říci, že se jedná o třídění dle účelu, na které se vynakládají finance z rozpočtu obce pro zajištění jejich potřeb. (Provazníková, 2015, s. 103)

Odvětvové třídění se dělí do šesti skupin dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 412/2021 Sb.:

1. „*Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství*
2. *Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství*
3. *Služby pro fyzické osoby*
4. *Sociální věci a politika zaměstnanosti*
5. *Bezpečnost státu a právní ochrana*
6. *Všeobecná veřejná správa a služby“*

Dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 412/2021 Sb. se skupiny dále dělí na oddíly, ty se dále dělí na pododdíly a pododdíly se nakonec dělí na jednotlivé paragrafy.

U **konsolidačního třídění** jsou hlavní složkou tzv. záznamové položky. Konsolidace napomáhá k odstranění duplicity na základě vnitřních transferů mezi fondy a korekci příjmů a výdajů při započítání příjmů a výdajů. Napomáhá k vyloučení duplicitních peněžních převodů např. mezi státním rozpočtem a rozpočtem obce. (Provazníková, 2015, s. 102)

2.5 Rozpočtová odpovědnost

Jedná se o transparentnost, hospodárnost, efektivnost a účelnost uhrazování veřejných prostředků, kterou lze realizovat zejména zavedením číselných fiskálních pravidel jak pro všechny vládní instituce či jednotlivé složky zvláště (stát, územní samosprávné celky) a sledováním jejich dodržování. (Finanční řízení obcí, 2021) Významnou právní normou je zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, který stanovuje tři fiskální pravidla.

Pravidlo výdajů státního rozpočtu a státních fondů vychází z hospodářského cyklu, tedy střídajících se fází expanze a recese. Jedná se o pravidlo vytváření rezerv v „dobrých časech“ tedy ve fázi expanze a použití v časech horších (recese), kdy ekonomika mimořádné příjmy potřebuje. (Finanční řízení obcí, 2021)

Pokud výše dluhu sektoru vládních institucí překročí 55 % HDP **pravidlo dluhové brzdy** stanovuje podmínky hospodaření pro každý subjekt sektoru. Jedná se o zpřísnění podmínek pro sestavení svých rozpočtů a tím pomoci poklesu dluhu a obnovení zdravých a udržitelných veřejných financí sektoru vládních institucí. (Finanční řízení obcí, 2021)

Dle zákona č. 23/2017 Sb, „územní samosprávný celek hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí.“ Pokud obec překročí hranici dluhu 60 % průměrného příjmu za předchozí čtyři roky, stanovuje **dluhové pravidlo pro místní rozpočty** splacení alespoň 5 % závazků z této překročené částky. Pravidlo nestanovuje maximální výši zákonem povolené zadlužení obce, ale umožňuje obci uzavírat další závazky, avšak nutí je tyto závazky splácet. (Finanční řízení obcí, 2021) Jestliže nedojde ke snížení dluhu místního rozpočtu o alespoň minimální výši, ministerstvo dočasně omezí přísun daňových příjmů. (Zákon č. 23/2017 Sb.)

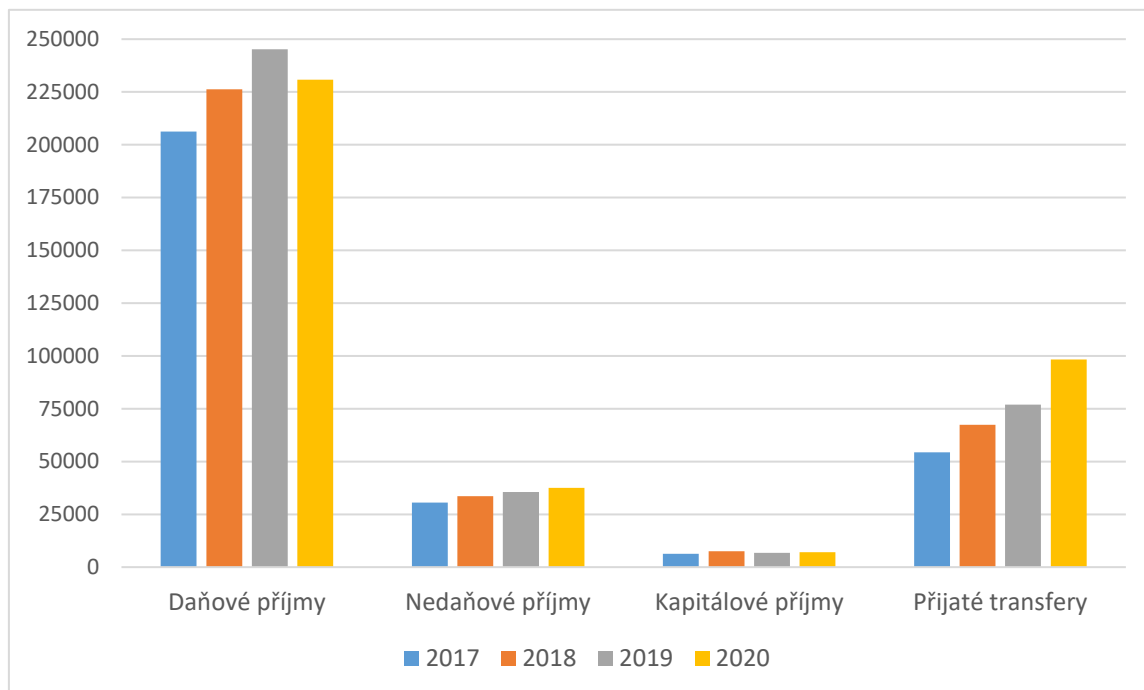
Ministerstvo financí České republiky každoročně provádí monitoring hospodaření obcí, tj soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) z účetních a finančních výkazů, které obce zveřejňují do systému Státní pokladny (MONITOR). SIMU tvoří 15 informativních ukazatelů a tři monitorující ukazatele. Hlavním cílem monitoringu je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření s veřejnými prostředky. Za nejdůležitější jsou považovány tyto tři monitorující ukazatele:

- a) **Pravidlo rozpočtové odpovědnosti**, které se vypočte jako „*podíl dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky a hodnota by neměla překročit hodnotu 60 %.*“
- b) **Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům**, který ukazuje míru zadlužení majetku dané obce a hodnota by neměla přesáhnout 25 %.
- c) **Celková likvidita**, která bude blíže popsána v kapitole Finanční analýza.

(Ministerstvo financí ČR, 2018)

3 PŘÍJMY A VÝDAJE ROZPOČTU OBCE

Příjmy rozpočtu obce jsou zdroje, které slouží k financování výdajů obecního rozpočtu. (Boháč, 2013, s. 20) Příjmy mají rozdílný charakter, avšak měly by být dostatečně výnosné, aby umožnily obci dosáhnout požadované míry soběstačnosti, ale také do určité míry závislé na aktivitě obce a nejlépe rovnoměrně rozložené, plánovatelné a administrativně nenáročné. (Peková, 2011, s. 237-238)



Graf 1 Struktura příjmů rozpočtů obcí a DSO v ČR

Zdroj: Státní závěrečné účty územních rozpočtů z jednotlivých let, MF ČR; vlastní zpracování

Daňové příjmy představují nejvýznamnější položku z příjmů v rozpočtu, jak je možné vidět z výše uvedeného grafu č. 1. Daňové příjmy se obvykle dělí na sdílené, výlučné či svěřené a poplatky. U svěřených daní je pouze jeden příjemce, tudíž celý jejich výnos plyne do rozpočtu obcí (Peterová, 2016, s. 48). Mezi svěřené daně patří například daň z nemovitých věcí. Sdílené daně nemají jen jednoho příjemce, ale určitý daňový výnos se přerozděluje mezi více příjemců, ať už se jedná o státní rozpočet či jiný veřejný rozpočet (Peterová, 2016, s. 48). Sdílené daně jsou stanoveny zákonem a obce ji nemůžou ovlivnit či změnit. V České republice se jedná například o daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických a právnických osob atd. Tyto daně představují nejvýznamnější část daňových příjmů.

Gruber (2019, s. 553-554) rozděluje daně na pět nejběžnějších typů v rámci světa, kterými jsou daň z příjmů fyzických osob, která je placená fyzickými osobami z příjmu v průběhu roku. S tím související druhý typ daně, a to daň z příjmů právnických osob, která je zaměřená

na zdanění výdělku vlastníků kapitálu. Další je daň z výdělku neboli ze mzdy, což představuje primární prostředek pro financování sociálního zabezpečení, tedy odvod na sociální a zdravotní pojištění. Čtvrtou daní je daň z bohatství, která je placena z hodnoty majetku, který osoba vlastní (pozemek, nemovitost). Posledním druhem je nejběžnější daň po celém světě – daň ze spotřeby. Spotřební daně jsou vybírány ve formě daní z prodeje, tak že je platí spotřebitelé prodejcům v místě prodeje. Pokud se jedná o konkrétní zboží (cigarety, benzín) jedná se o spotřební daň. V neposlední řadě Gruber (2019, s. 554) zmiňuje, že daně se dělí na přímé, do kterých spadají daně z příjmů, mzdy a majetku a daně nepřímé, kde spadají spotřební daně. Je však nutno doplnit, mezi přímé daně spadá také daň silniční a mezi daně nepřímé spadá DPH a ekologická daň v ČR.

Daňový výnos ze sdílených a svěřených daní se přerozděluje do jednotlivých veřejných rozpočtů pomocí rozpočtového určení daní (RUD) či zákona č. 243/2000 Sb.

Daňové příjmy, které však má obec pod svou kontrolou a může je také ovlivnit a korigovat jsou obecní daně neboli místní poplatky. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, stanovuje, jaké místní poplatky může obec zavádět prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. Sazba poplatku může být maximální výše daná zákonem.

Ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, obce mohou vybírat:

- a) *„poplatek ze psů,*
- b) *poplatek z pobytu,*
- c) *poplatek za užívání veřejného prostranství,*
- d) *poplatek ze vstupného,*
- e) *poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,*
- f) *poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,*
- g) *poplatky za komunální odpad.“*

Správní poplatky upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Dle tohoto zákona se jedná o poplatky, které obec vybírá za správní úkony v rámci výkonu státní správy v řízení s fyzickými či právnickými osobami. Jedná se například o činnosti jako vydávání dokladů, výpis z matriky, ověření podpisu atd.

Na rozdíl od daňových příjmů obec může více ovlivnit **nedaňové příjmy**. Je to tím, že nedaňové příjmy souvisí s jejich hospodářskou činností (Provazníková, 2015, s. 89).

Dle Provazníkové (2015, s. 89) mezi nedaňové příjmy obce patří:

- příjmy z vlastní správní činnosti;
- příjmy z vlastního podnikání;
- dividendy, úroky;
- pokuty;
- příjmy ze sbírek a darů;
- příjmy z mimorozpočtových fondů.

Největší a nejvýznamnější část nedaňových příjmů reprezentují příjmy z vlastní činnosti, které představují například příjmy z pronájmu majetku, příjmy z obchodování s cennými papíry atd. (Provazníková, 2015, s. 89)

Podle Provazníkové (2015, s. 105) **kapitálové příjmy** jsou příjmy z prodeje majetku obce, výnosy z vlastnictví cenných papírů vzniklé prodejem akcií a majetkových podílů.

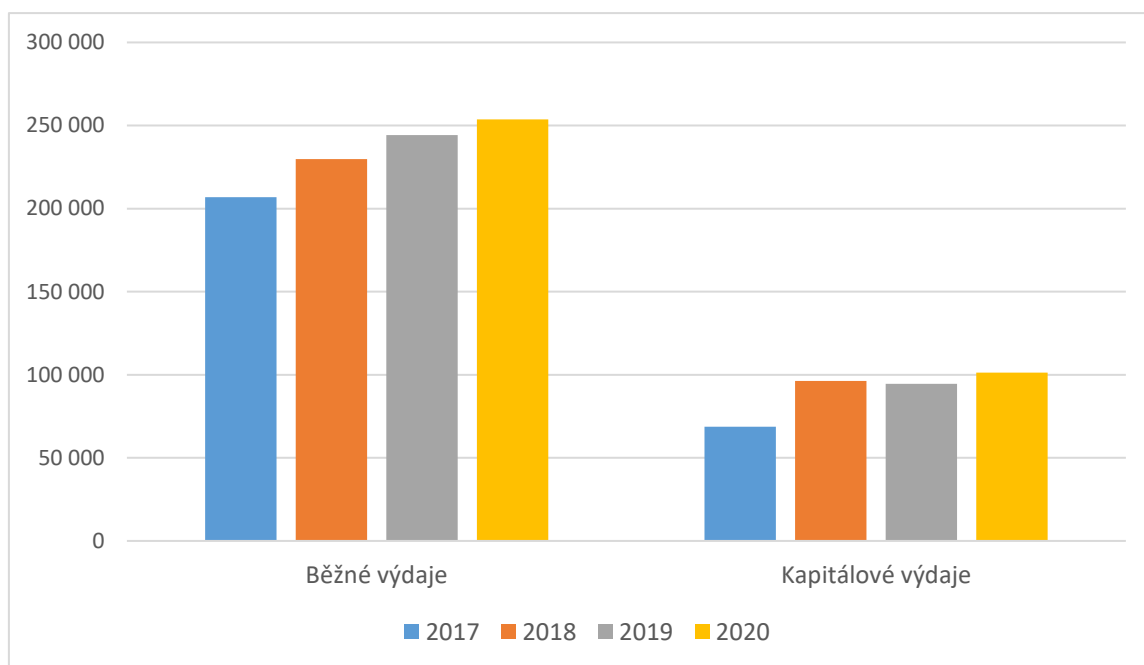
Přijaté transfery představují zejména dotace, které tvoří velkou položku v rozpočtu obce, jelikož obvykle vytváří 20–30 % jejich celkových příjmů. (Řezníčková, 2019, s. 142) Dotace mají sloužit k financování přenesené působnosti obce. Dotace jsou územním samosprávným celkům vypláceny hlavně **účelové**, ty se dále dělí na **běžné** (k financování provozních potřeb) a **kapitálové** neboli investiční k zabezpečení poskytování veřejných statků. Účelové dotace mohou mít za podmínku spoluúčast obce na vynaložených výdajích financovaných z dotace. Dále se dotace dělí podle způsobu získávání obcemi na **nárokové** (obce mají na ně automatický nárok, nemusejí o ně žádat) a **nenárokové** na které obec nárok nemá a musí si o dotaci žádat se splněním určitých kritérií. Neznamená to však, že všechny žádosti budou splněny, jelikož rozsah dotačních programů je omezen. Dotace mohou být přiděleny např. ze státního rozpočtu, kraje, mimorozpočtových fondů, Evropské unie atd. (Provazníková, 2015, s. 86)

Výdaje rozpočtu obce jsou vytyčeny na financování lokálních potřeb. Podle Provazníkové (2015, s. 105) „výdaje jsou nenávratné platby za běžné i kapitálové účely opětované i neopětované a poskytované návratné půjčky za účelem realizace rozpočtové politiky.“

Výdaje lze členit podle několika hledisek. Provazníková (2015, s. 194) zmiňuje nejvyužívanější členění výdajů:

- „podle ekonomického hlediska: běžné a kapitálové,
- podle rozpočtové skladby: druhové a funkční,
- podle infrastruktury: ekonomické a sociální,
- podle funkcí veřejných financí: alokační, redistribuční a stabilizační,
- podle rozpočtového plánování: plánované a neplánované.“

Nejčastěji se však využívá členění výdajů podle ekonomického hlediska na běžné výdaje a kapitálové výdaje.



Graf 2 Struktura výdajů rozpočtu obcí a DSO v ČR

Zdroj: Státní závěrečné účty územních rozpočtů z jednotlivých let, MF ČR, vlastní zpracování

Běžné výdaje mají také povahu jako neinvestičních či provozních výdajů. (Peková, 2011, s. 280) Jedná se o výdaje, které se opakují a ze kterých se financují běžné potřeby v daném rozpočtovém roce. Mezi běžné potřeby náleží vynakládání prostředků na chod obce, platy zaměstnanců, údržba veřejného prostranství, nákupy (materiálu, služeb, vody, energií). (Provazníková, 2015, s. 94) Běžné výdaje se neplánují lehce, ale jelikož se jedná o opakující výdaje, lze použít výdaje z minulých let. Na grafu č. 2 vidíme rostoucí běžné výdaje v jednotlivých letech, které jsou vyšší než kapitálové výdaje.

Kapitálové výdaje, které se používají na neopakující se potřeby. Financují se jimi dlouhodobé, investiční potřeby, které většinou přesahují dobu rozpočtového roku. Tyto výdaje jsou obvykle spojeny se splácením půjček na financování investic. (Provazníková, 2015, s. 105)

4 FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

Finanční analýza není přímo upravována žádnými právními předpisy nebo standardy proto existuje mnoho terminologií na dané téma. Dle Knápkové a kol. (2017, s. 17) je finanční analýza důležitou složkou finančního řízení, jejímž úkolem je podat informace o finanční situaci podniku. Otrusinová a Kubičková (2011, s. 85) uvádí, že dochází k analýze minulého období ke zjištění informací pro budoucí období a vyhotovení opatření v případě zjištění negativních faktorů. Analyzují se také silné a slabé stránky organizace, které lze v budoucnu využít nebo vytvořit potřebná opatření. V podnikatelském sektoru se používají metody finanční analýzy, které lze aplikovat na veřejný sektor, avšak existují pro něj také specifické ukazatele. Data pro finanční analýzu obce získávají z účetních výkazů, tedy rozvahy, výkazu zisku a ztráty, výkazu cash flow a výkazu o změnách ve vlastním kapitálu. Lee, Johnson, Joyce (2013, s. 21) uvádí, že veřejné rozpočtnictví je v mnoha aspektech podobné jako v soukromém sektoru, avšak základním rozdílem jsou rozhodnutí ve veřejném sektoru, jelikož jen málo rozhodnutí subjektu veřejného sektoru můžeme hodnotit z hlediska zisku a ztráty. Soukromý sektor naopak bere na vědomí vždy dlouhodobý stav zisku a ztráty.

Dle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 87) se finanční analýza obcí zaměřuje na analýzu

- hospodaření v běžném rozpočtu – v závislosti na příjmech a výdajích
- druhů příjmů a výdajů – zda mohou či nemohou být ovlivněna rozhodnutím obce
- salda běžného rozpočtu – podle hlediska faktorů, které jej ovlivňují
- dosahovaných úspor oproti rozpočtované výši
- nákladů na údržbu a správu majetku – zda se jedná o hospodárné řešení
- vytváření a využívání rezerv
- závazků – dle věcného a časového hlediska a nákladovosti
- majetku – způsoby a intenzita využívání
- celkových provozních nákladů – dle hlediska věcné a účelové struktury

4.1 Ukazatele finanční analýzy

Horizontální analýza neboli trendová popisuje položky v účetních výkazech a zaznamenává jejich změnu v čase. Tato analýza může být vyhotovena mezi dvěma

obdobími, které následují po sobě anebo za více účetních období. (Otrusinová a Kubičková 2011, s. 92)

Podle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 92) je možné změny vypočítat několika způsoby.

Absolutní analýza se vypočítá jako rozdíl mezi hodnotami konkrétní položky ve dvou po sobě jdoucích obdobích a tím zjistíme, jak moc se daná hodnota zvýšila či snížila.

$$\text{Změna} = \text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i$$

Podílová analýza vyjadřuje, jak se zvýšila či snížila daná hodnota v procentech.

$$\text{Změna (\%)} = \frac{\text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i}{\text{Ukazatel}_i} \times 100$$

Vertikální analýza vyjadřuje podíl jedné položky na celku (např. jedné položky pasiv na celkových pasivech) za jedno období. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 93)

Poměrové ukazatele patří k nejčastěji využívaným ukazatelům pro hodnocení finanční situace. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 96) Jedním z důvodů je, že dokáže rychle představit finanční situaci v podniku či municipálním celku. Dle Knápkové a kol. (2017, s. 87) „*podstatou poměrového ukazatele je, že dává poměru různé položky rozvahy, výkaz zisku a ztráty, příp. cash flow.*“

Knápková a kol. (2017, s. 93) definují likviditu jako „*schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky.*“ Likvidita by se měla pohybovat v rozmezí vysokých a nízkých hodnot. Pokud hodnota likvidity je nízká má organizace problém splácet své závazky, naopak vysoká likvidita poukazuje na zbytečně velké množství vázaných prostředků. (Čížinská, 2018, s. 205)

Ukazatel běžné likvidity (3. stupně) vypovídá nejméně o skutečné schopnosti hradit závazky, avšak se používá nejčastěji. Důvodem je, že oběžná aktiva obsahují také ty položky, které jsou méně likvidní. Krátkodobé závazky zahrnují jak krátkodobé závazky z obchodního styku, tak krátkodobé úvěry a ostatní pasiva. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 100) Dle Knápkové a kol. (2017, s. 94) výsledná hodnota likvidity by se měla pohybovat v rozmezí 1,5-2,5, avšak to platí pro firmy. Ministerstvo financí České republiky upozorňuje obce, že hodnota celkové likvidity by neměla klesnout pod 1.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva celkem}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Pohotová likvidita (2. stupně) vylučuje z celkových oběžných aktiv zásoby jakožto nejméně likvidní položku. Doporučená hodnota je 1,0 – 1,5. Pokud je výsledek roven 1,

krátkodobé závazky se rovnají krátkodobým pohledávkám. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 101)

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžný majetek} + \text{Ostatní ativa} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Okamžitá likvidita (1. stupně) je dle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 101) nejpřesnějším ukazatelem schopnosti hradit své závazky. Je to tím, že se do výpočtu zahrnují pouze nejlikvidnější položky aktiv. (Růčková, 2019, s. 58) Hodnota okamžité likvidity pro municipální firmy by se měla pohybovat kolem 1. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 102)

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek} + \text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel autarkie je specifický ukazatel, který je obvykle používán jen ve veřejném sektoru je považován za jeden z nejvýznamnějších ukazatelů míry soběstačnosti.

První možností výpočtu je **podíl mezi výnosy a náklady z hlavní činnosti**. Výsledkem zjistíme míru úspěšnosti daného subjektu, zda dokáže pokrýt náklady z hlavní činnosti výnosy z hlavní činnosti. Pokud je ukazatel menší než 100 % nastává zde riziko neschopnosti výnosů dostatečně pokrýt náklady.

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{náklady z hlavní činnosti}} \times 100$$

Druhou možností výpočtu autarkie je **na bázi příjmů a výdajů**. Stejně jako první možnost výpočtu je tento ukazatel postaven na úspěšnosti a schopnosti subjektu pokrýt výdaje svými provozními příjmy. Pokud je výsledná hodnota menší než 1, příjmy nedostatečně pokrývají výdaje, pokud hodnota značně přesahuje hodnotu 1, má subjekt volné prostředky, které může efektivně zhodnotit.

$$\text{Celková autarkie} = \frac{\text{provozní příjmy}}{\text{provozní výdaje}}$$

(Vodáková, 2013, s. 128-129)

Ukazatel zadluženosti udává informace o míře zadluženosti subjektu. V municipální sféře vymezení nákladů na vlastní kapitál má určitá omezení, avšak není tím myšleno, že účetní jednotka v municipální sféře neeviduje žádné náklady na vlastní kapitál, jelikož existují náklady ušlé příležitosti. (Vodáková, 2013, s. 119-120)

Vybrané ukazatele zadluženosti:

Celková zadluženost informuje, jak jsou aktiva financována cizími zdroji. Podle Ministerstva financí České republiky by doporučená hodnota neměla přesáhnout 25 %.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva}}$$

Doplňkovým ukazatelem k celkové zadluženosti je **koeficient samofinancování**. Koeficient samofinancování ukazuje podíl vlastních zdrojů na celkových aktivech či pasivech. Pokud sečteme celkovou zadluženost a koeficient samofinancování měl by být výsledek roven 1. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 104)

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková pasiva (aktiva)}}$$

Míru zadluženosti vyjadřuje podíl cizích zdrojů na vlastním kapitálu. Pokud výsledná hodnota je menší než 1, tak míra zadluženosti je nízká. Avšak pokud je výsledná hodnota vyšší než 1, poukazuje na vyšší zadluženost kvůli vyšší hodnotě cizích zdrojů. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 104-105)

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Ministerstvo financí České republiky monitoruje hospodaření obcí a krajů od roku 2009. V roce 2017 došlo ke změně metodiky a tím i výrazné změně monitoringu. Záměrem provedené změny byl soulad se zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Ministerstvo zmiňuje, že převýšení doporučených hodnot u vybraných ukazatelů nejsou známkou kritické finanční situace, ale pouze zapisují možné riziko. (Ministerstvo financí České republiky, 2018)

Východiskem pro vybrané ukazatele jsou finanční i účetní výkazy obce. Prostřednictvím **MONITORU** (monitor.statnipokladna.cz) dochází ke zveřejňování účetních a rozpočtových záznamů ze státní správy i samosprávy. Tento informační portál má na starosti Ministerstvo financí České republiky a poskytuje jak odborné, tak laické veřejnosti přístup k účetním údajům. MONITOR slouží obcím ke splnění jejich povinnosti zveřejnit společně s návrhem rozpočtu informaci o předchozím rozpočtu, ale také informaci o očekávaném nebo skutečném plnění rozpočtu za minulý rok. (Finanční řízení obce, 2021)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA OBCE MYSLOČOVICE

Obec Mysločovice se nachází ve Zlínském kraji a je rozložena větší částí podél silnic z Holešova a Lechotic do Malenovic. První písemná zmínka o obci je z roku 1397, kdy byla obec součástí Količinského panství. Katastr území má tvar protáhlého a nepravidelného pětiúhelníku, jehož východní čtvrtinu tvoří nížina v povodí Svodnice s ornou půdou a loukami. Tři čtvrtiny území jsou kopcovité rovněž s převahou zemědělské půdy. (Obec Mysločovice, ©2022)

Myslím si, že občanská vybavenost v obci je na dobré úrovni. V obci se nachází Základní škola a Mateřská škola Mysločovice, základní škola je spádovou školou pro děti ze sousedících obcí. V obci se dále nachází pobočka české pošty, kosmetické a kadeřnické služby, obchod s potravinami, hostinské provozovny, cyklostezka (cyklopark). Kosmetické a kadeřnické služby se nachází v prostorách obce, tudíž obci plynou příjmy z pronájmu. V budově obecního úřadu se nachází místní knihovna a minimuzeum. Obec má také čtyři občanská sdružení, tedy SDH Mysločovice, Myslivecké sdružení Háj, TJ SOKOL Mysločovice, z. s. a HLAHOL Mysločovice, o. s.

Zastupitelstvo obce má 7 členů, jejichž funkční období je od roku 2018 do 2022, tudíž na podzim budou v obci probíhat nové volby do zastupitelstva obce. Zastupitelé obce zastupují za Křesťanskou a demokratickou unii – Československou stranu lidovou, TJ SOKOL Mysločovice, z. s. nebo SDH Mysločovice. Zastupitelstvo má 5 výborů, povinně zřízený Finanční a Kontrolní výbor, dále Výbor pro stavební záležitosti a životní prostředí, Kulturní a sportovní výbor a Výbor pro sociální záležitosti. (Obec Mysločovice, ©2022)

5.1 Obyvatelstvo

V tabulce č. 1 jsou uvedené údaje počtu obyvatel za jednotlivé roky. V roce 2018 došlo k poklesu obyvatel z důvodu vyšší míry úmrtnosti a vystěhování obyvatelstva. Následující roky dochází ke zvýšení obyvatel, největší nárůst byl v roce 2020, kdy se přistěhovalo 24 obyvatel. V rámci jednotlivých let je počet žen v obci nepatrně vyšší než počet mužů, avšak v roce 2021 počet mužů je již vyšší. Největší zastoupení obyvatel v obci je ve věku 15-64 let, kteří tvoří 65,5 % obyvatel a dochází stále k jejich nárůstu. Počet obyvatel v kategorii 0-14 let je nepatrně vyšší než u kategorie 65 a více. Každopádně kategorie 0-14 let má kolísavý trend v průběhu let stejně jako kategorie obyvatel 65 a více. Počet obyvatel v obci stále roste díky přistěhování obyvatel.

Tabulka 1 Počet obyvatel v obci v letech 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel		632	625	636	660	679
Z toho	muži	309	308	316	327	344
	ženy	323	317	320	333	335
Ve věku (let)	0-14	115	107	111	123	128
	15-64	400	404	409	432	435
	65 a více	117	114	116	105	116

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Tabulka č. 2 představuje SWOT analýzu obce Mysločovice, která je zkrácena a doplněna dle Programu rozvoje obce Mysločovice 2016-2022. Dle mého názoru mezi nejvýznamnější silné stránky obce patří občanská vybavenost a kvalitní výstavba cyklostezky a cykloparku, který je plně využíván zejména v letních měsících. Mezi slabé stránky obec řadí například nízkou kapacitu základní školy, absenci sociálního bydlení pro seniory a nedostatek obecních bytů. Bohužel už teď je zřejmé, že většina slabých stránek bude promítnuta v následujícím programu rozvoje obce, jelikož se nepodařilo tyto slabé stránky přeměnit v silné stránky v daném termínu. Obec vidí příležitosti například v rozšiřování cyklostezek do okolních obcí a využívání dotací, které by napomohly k nápravě slabých stránek. Hrozby souvisejí se slabými stránkami, proto tedy zde najdeme špatný stav vodovodu a kanalizace, projíždějící doprava v obci atd.

Tabulka 2 SWOT analýza obce Mysločovice

Silné stránky	Slabé stránky
občanská vybavenost dostupnost služeb pro všechny skupiny obyvatel kvalitní veřejné prostranství sít' cyklostezek, cyklopark podpora spolků, podnikatelů odpadové hospodářství	nízká kapacita základní školy absence sociálního bydlení pro seniory chybí ČOV a kanalizace chybí veřejné sportoviště nedostatek obecních bytů, stavebních pozemků špatný stav místních komunikací
Příležitosti	Hrozby
sociální bydlení využívání dotací vytváření pracovních míst rozšiřování cyklostezek	špatný stav vodovodu a kanalizace nezískání dotačních titulů úmrtnost a emigrace obyvatel nárůst vandalismu projíždějící doprava v obci

Zdroj: Program rozvoje obce Mysločovice 2016-2022; vlastní zpracování

6 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE MYSLOČOVICE

Cílem této kapitoly je provést finanční analýzu obce Mysločovice v letech 2018-2021 a posoudit její hospodaření.

6.1 Analýza majetkové a finanční struktury

V této podkapitole bude provedena vertikální a horizontální analýza aktiv a pasiv. Zdrojem dat pro následující analýzu je rozvaha ve vybraných obdobích. Cílem je také vyhodnotit strukturu aktiv a pasiv a posoudit jejich vývoj.

Na celkové výši majetku obce Mysločovice se v letech 2018-2019 nejvíce podílí stálá aktiva, a to až z 80 %. Aktiva mají rostoucí tendenci, vyjma roku 2019. Stálá aktiva jsou tvořena zejména dlouhodobým hmotným majetkem, který se v posledních dvou letech navýšil až o 30 milionů oproti předcházejícím létům kvůli bezúplatnému převodu majetku, např. polní cesty, autobusové čekárny. Nejvýznamnější položkou, která definuje dlouhodobý hmotných majetek jsou stavby – budovy pro služby obyvatelstvu, komunikace a veřejné osvětlení, jiné inženýrské sítě, menší položkou, která se také podílí jsou pozemky. Dlouhodobý finanční majetek má stále konstantní hodnotu a jedinou položkou, která jej tvoří je ostatní dlouhodobý finanční majetek. Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří menší část stálých aktiv a má kolísavý charakter. Mezi položky tvořící DNM jsou Ostatní dlouhodobý majetek a Nedokončený dlouhodobý majetek (projekty a studie související s rekonstrukcemi, projektové dokumentace). Poslední položkou jsou Dlouhodobé pohledávky, které mají růstový trend. Nejvýznamnější položkou oběžných aktiv je Krátkodobý finanční majetek, jehož hodnota je v jednotlivých letech vyšší. Krátkodobý finanční majetek představují zejména peníze na bankovním účtu a pokladně. Krátkodobé pohledávky také mají jistý podíl na oběžných aktivech, zajímavostí je, že v roce 2019 je hodnota krátkodobých pohledávek až o 5,5 milionu menší než v ostatních letech. Je to dáno tím, že obec nevykazovala žádnou přijatou dotaci v tomto roce. Zásoby tvoří nepatrnou část oběžných aktiv a jsou tvořeny pouze materiálem na skladě.

Tabulka 3 Majetková struktura obce Mysločovice

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
AKTIVA celkem	55 113,69	54 836,28	91 654,16	94 260,76
Stálá aktiva	42 722,22	42 451,62	72 612,99	71 252,97
– DHM	41 524,67	41 278,71	71 209,07	70 058,64

– DNM	131,67	103,35	230,30	116,92
– DFM	1 048,00	1 048,00	1 048,00	1 048,00
– Dlouhodobé pohledávky	17,88	21,56	25,62	29,41
Oběžná aktiva	12 391,47	12 384,66	19 041,17	23 007,79
– Zásoby	5,24	6,35	6,25	3,71
– Krátkodobé pohledávky	4 375,05	587,49	5 244,03	5 396,55
– KFM	8 011,18	11 790,82	13 790, 89	17 607,53

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 4 Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
AKTIVA celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	-0,50	67,14	2,84
Stálá aktiva	77,52	77,42	79,22	75,60	-0,63	71,05	-1,87
– DHM	75,34	75,28	77,70	74,32	-0,59	72,51	-1,62
– DNM	0,24	0,19	0,26	0,12	-21,51	122,83	-49,23
– DFM	1,90	1,91	1,14	1,11	0,00	0,00	0,00
– Dlouhodobé pohledávky	0,03	0,04	0,03	0,03	20,58	18,83	14,79
Oběžná aktiva	22,48	22,58	20,78	24,41	-0,05	53,75	20,83
– Zásoby	0,01	0,01	0,01	0,004	21,18	-1,57	-40,64
– Krátkodobé pohledávky	7,94	1,07	5,72	5,73	-86,57	792,62	2,91
– KFM	14,54	21,50	15,05	18,68	47,18	16,96	27,68

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Na zdrojích krytí obce Mysločovice se v letech 2018-2019 nejvíce podílí Vlastní kapitál, což je znázorněno také v tabulce č. 5. Vlastní kapitál se podílí na celkových pasivech v průměru z 82 % a nejvyšší hodnoty dosahoval v roce 2021. Vlastní kapitál je poté zejména složen ze jmění účetní jednotky a výsledku hospodaření. Fondy účetní jednotky jsou méně patrnou položkou ve vlastních zdrojích. Položku Jmění účetní jednotky tvoří samotné jmění účetní jednotky a transfery na pořízení dlouhodobého majetku. V roce 2020 a 2021 hodnota jmění účetní jednotky byla dvakrát větší než v letech předcházejících, což bylo zapříčiněno bezúplatným převodem majetku – polní cesta, autobusová čekárna atd. Obec Mysločovice v jednotlivých účetních obdobích dosáhla kladného hospodářského výsledku. Na celkové hodnotě výsledku hospodaření se podílí výsledek hospodaření předcházejících účetních období. V žádném z uvedených let obec nevykázala výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení.

Druhou položkou, která se podílí na hodnotě pasiv jsou cizí zdroje. Jejich výše není tak velká jako u vlastního kapitálu. Cizí zdroje přispívají v průměru 17,7 % do celkové hodnoty pasiv. Cizí zdroje jsou tvořeny dlouhodobými závazky a krátkodobými závazky. Rezervy obec v analyzovaných letech nevykazuje. Dlouhodobé závazky mají kolísavou tendenci v průběhu let a na jejich hodnotě se podílí zejména dlouhodobé úvěry, menším dílem jsou tvořeny také dlouhodobých přijatých záloh. Krátkodobé závazky stejně jako dlouhodobé závazky mají kolísavý charakter a nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2020. Krátkodobé závazky představují zejména krátkodobé přijaté zálohy na transfery a dohadné účty pasivní, avšak v průběhu let jsou výkyvy v hodnotách.

Tabulka 5 Finanční struktura obce v letech 2018-2021

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
PASIVA celkem	55 113,69	54 836,28	91 654,16	94 260,76
VK	41 379,69	45 882,22	72 612,99	84 453,31
– Jmění účetní jednotky	23 950,23	22 633,27	50 483,29	49 848,48
– Fondy účetní jednotky	1 430,00	2 352,47	3 126,55	3 592,15
– Výsledek hospodaření	15 999,45	20 896,48	20 547,32	31 012,69
Cizí zdroje	13 734,00	8 954,06	17 497,00	9 807,45
– Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00
– Dlouhodobé závazky	9 052,69	7 519,78	7 870,97	6 593,43
– Krátkodobé závazky	4 681,31	1 434,28	9 626,02	3 214,02

Zdroje: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 6 Horizontální a vertikální analýza finanční struktury

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
PASIVA	100,00	100,00	100,00	100,00	-0,51	67,14	2,84
VK	75,08	83,67	79,22	89,60	10,88	58,26	16,31
Jmění účetní jednotky	43,46	41,27	55,08	52,88	-5,50	123,05	-1,26
Fondy účetní jednotky	2,59	4,29	3,41	3,81	64,51	32,90	14,89
Výsledek hospodaření	29,03	38,11	22,42	32,90	30,61	-1,67	50,93
Cizí zdroje	24,92	16,33	19,09	10,40	-34,80	95,41	-43,95
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	16,43	13,71	8,59	7,00	-16,93	4,46	-16,23
Krátkodobé závazky	8,49	2,62	10,50	3,41	-69,36	571,14	-66,61

Zdroje: interní výkazy obce; vlastní zpracování

6.2 Analýza nákladů a výnosů

V podkapitole bude provedena analýza dat výkazu zisku a ztráty. Obsahem kapitoly bude popis vývoje nákladů a výnosů v průběhu let 2018-2021 a provedení vertikální a horizontální analýzy.

Celkové náklady v průběhu let měly nestálý vývoj, nejvyšší hodnoty však dosahovaly v roce 2020. Na celkových nákladech se nejvíce podílí náklady z činnosti a náklady na transfery. Náklady z činnosti měli kolísavý charakter a jsou tvořeny zejména ze mzdových nákladů a odpisů dlouhodobého majetku. V roce 2020 došlo k navýšení této položky z důvodu navýšení na účtu ostatní služby, konkrétně založení biokoridoru. Náklady na transfery měly stejně jako náklady z činnosti proměnlivý vývoj. Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery jsou jedinou vykazovanou položkou v nákladech na transfery a jedná se zejména o příspěvky škole, veřejnou finanční podporu, dopravní obslužnost, dary a příspěvky atd. Celkové náklady jsou z menší části tvořeny z daně z příjmů a finančních nákladů. Daň z příjmů se v letech 2018, 2019 a 2021 v průměru pohybovala okolo 219 tisíc, avšak k extrémnímu navýšení došlo v roce 2020, kdy výsledek byl 24krát větší než průměr z ostatních let. Bylo to dáno tím, že došlo k navýšení daně z příjmů právnických osob vzhledem k bezúplatnému nabytí majetku – poldru a komunikace. Finanční náklady jsou menší položkou v celkových nákladech a tvoří je převážně úroky a ostatní finanční náklady. Všechny náklady obec vykazuje pouze z hlavní činnosti. Tedy neprovozuje žádnou hospodářskou činnost.

Tabulka 7 Náklady obce Mysločovice v letech 2018-2021

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
NÁKLADY	11 012,12	12 521,83	19 477,50	13 525,46
Náklady z činnosti	7 030,97	6 876,05	9 231,21	7 935,58
Finanční náklady	120,66	126,86	81,23	59,80
Náklady na transfery	3 657,00	5 279,90	4 882,87	5 314,80
Daň z příjmů	203,49	239,02	5 282,19	215,27

Zdroje: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 8 Horizontální a vertikální analýza nákladů obce

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
NÁKLADY	100,00	100,00	100,00	100,00	13,71	55,55	-30,56

Náklady z činnosti	63,85	54,91	47,39	58,67	-2,20	34,25	-14,04
Finanční náklady	1,10	1,01	0,42	0,44	5,14	-35,97	-26,38
Náklady na transfery	33,21	42,17	25,07	39,29	44,38	-7,52	8,85
Daň z příjmů	1,85	2,34	27,12	1,60	17,46	2 110	-95,92

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Celkové výnosy dosahovaly rostoucích hodnot v průběhu let. Na rozdíl od nákladů výnosy měly nejvyšší hodnotu v roce 2021. Největší podíl na výnosech mají jednoznačně výnosy ze sdílených daní a poplatků. Do těchto výnosů přispívají nejvíce výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty, výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob a výnosy sdílené daně z příjmů právnických osob. Nejvyšší podíl vždy měly výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty, avšak v roce 2021 výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob tuto hodnotu převýšily. Druhou položkou, která se účastní na celkových výnosech jsou výnosy z činnosti. Výnosy z činnosti mají kolísavou až rostoucí tendenci. Mezi tyto výnosy, které značněji přispívají do jejich hodnoty, můžeme zařadit výnosy z pronájmu, výnosy z prodeje služeb, výnosy z místních poplatků a ostatní výnosy z činnosti. Další položkou jsou výnosy z transferů. Výnosy z transferů v průměru nabývají hodnoty 1 643,65 tis. Kč, avšak v roce 2020 tato hodnota přesáhla dvakrát větší hodnotu průměru. Jedinou položkou, kterou najdeme u výnosů z transferů jsou výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů. Konkrétně k tomuto navýšení došlo díky dotaci na výkon státní správy, na biokoridor, na volby do senátu a kraje, vybavení pro Jednotku sboru dobrovolných hasičů, příspěvky od obcí na školská zařízení a hřbitov atd. Nejméně významnou položkou jsou finanční výnosy. Úroky a ostatní finanční výnosy jsou jediné položky, které obec eviduje v rámci finančních výnosů.

Tabulka 9 Výnosy obce Mysločovice v letech 2018-2021

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
VÝNOSY	16 265,34	17 418,86	19 128,33	23 990,82
Výnosy z činnosti	1 852,08	1 994,07	1 968,38	2 153,53
Finanční výnosy	0,79	0,83	0,99	0,88
Výnosy z transferů	1 607,24	1 488,23	3 961,61	1 835,48
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	12 805,23	13 935,72	13 197,36	20 000,93

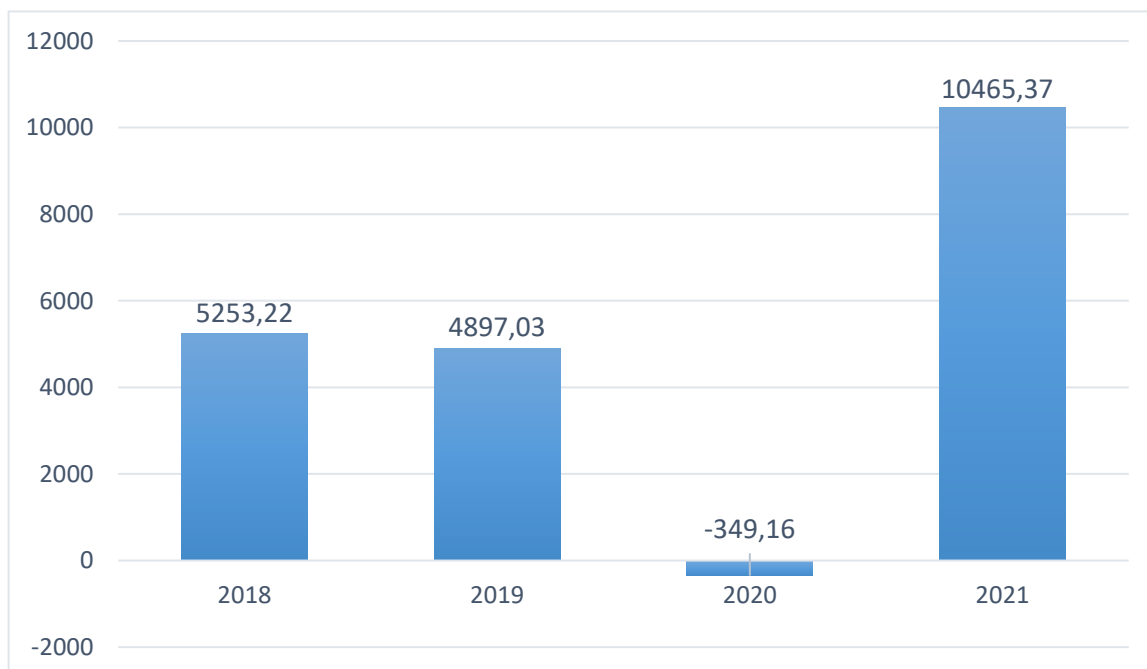
Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 10 Horizontální a vertikální analýza výnosů obce

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
VÝNOSY	100,00	100,00	100,00	100,00	7,09	9,81	25,42
Výnosy z činnosti	11,39	11,45	10,29	8,98	7,67	-1,29	9,41
Finanční výnosy	0,005	0,005	0,005	0,004	5,06	19,28	-11,11
Výnosy z transferů	9,88	8,54	20,71	7,65	-7,40	166,20	-53,67
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	78,73	80,00	69,00	83,37	8,83	-5,30	51,55

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Následující graf č. 3 znázorňuje výsledek hospodaření obce v rámci analyzovaného období 2018-2021. Jelikož obec nevykazuje žádnou hospodářskou činnost, jedná se o výsledek hospodaření pouze z hlavní činnosti. Výsledek hospodaření dosahoval kladných hodnot až na rok 2020, kdy náklady byly větší než výnosy a výsledek hospodaření měl tedy zápornou hodnotu. Výsledek hospodaření dosahoval nejvyšší hodnoty 10 465 370 Kč v posledním analyzovaném roce (2021).



Graf 3 Výsledek hospodaření obce Mysločovice v letech 2018-2021

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz; vlastní zpracování

6.3 Analýza rozpočtu obce

V této části bude provedena analýza schváleného rozpočtu obce a jeho skutečné plnění. Dále bude provedena analýza příjmů a výdajů obce.

V tabulce č. 11 můžeme vidět, že schválené rozpočty byly nižší než samotná skutečnost. Schválené byly i tři schodky (2018, 2020, 2021) které se však podařily pokrýt díky vyšším skutečným příjmům. Ve všech analyzovaných letech vznikly nakonec přebytky, které byly vyšší než při rozpočtovém schvalování.

Tabulka 11 Schválený rozpočet a skutečné plnění rozpočtu obce v Kč

Položka (v tis. Kč)		2018	2019	2020	2021
PŘÍJMY	Schválené	13 908,00	14 855,00	18 107,00	16 576,00
	Skutečné	20 599,00	19 075,00	25 208,00	25 024,00
VÝDAJE	Schválené	15 569,00	13 930,00	18 885,00	17 337,00
	Skutečné	19 159,00	14 051,00	21 634,00	19 627,00
SALDO	Schválené	-1 661,00	926,00	-778,00	-761,00
	Skutečné	1 440,00	5 024,00	3 547,00	5 397,00

Zdroj: účetní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulky č. 12 a 13 představují vývoj skutečných příjmů obce v analyzovaných letech 2018-2021. Průběh celkových příjmů byl kolísavý. Nejvyšší hodnota příjmů byla v roce 2020, kdy měla na hospodaření obcí obrovský vliv pandemie způsobená onemocněním COVID-19 a zrušení tzv. superhrubé mzdy. Díky tomu obce přijaly jednorázový kompenzační bonus, který způsobil navýšení přijatých transferů. Nejen kompenzační bonus, ale také přijetí více dotací zapříčinilo nárůst přijatých transferů. Nejnižší hodnotu 19 975 tisíc korun celkových příjmů obec zaznamenala v roce 2019.

Daňové příjmy mají značný vliv na celkové hodnotě příjmů a jejich vývoj byl také značně kolísavý. Nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2021, která byla o 66,6 % vyšší než v předchozím roce. Tato skutečnost byla zapříčiněna neočekávaným zvýšením daně z příjmů právnických osob za obce kvůli bezúplatnému převodu majetku. Nejnižší hodnota daňový příjmů však byla v prvním analyzovaném roce (2018). Nejmenší procentuální podíl je v roce 2020, což je dáno zvýšením podílu přijatých transferů na celkových příjmech. Výrazný podíl na daňových příjmech mají položky daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů a daně ze zboží a služeb v tuzemsku. Menší podíl na hodnotě daňových příjmů mají daně a poplatky z vybraných činností a služeb, zde najdeme místní a správní poplatky a majetkové daně.

Druhou položkou podílející se na celkové hodnotě příjmů jsou **přijaté transfery**. Přijaté transfery mají stejně jako daňové příjmy kolísavý charakter. Nejvyšší hodnota byla v roce 2020, ale nejmenší hodnota byla v roce 2021, kdy procentuální podíl klesl až o 30,82 % než byl v roce 2020. Vysoký nárůst v roce 2020 byl způsoben získanými dotacemi na rekonstrukci střechy obecního úřadu a na dopravní automobil pro jednotku sboru dobrovolných hasičů v obci.

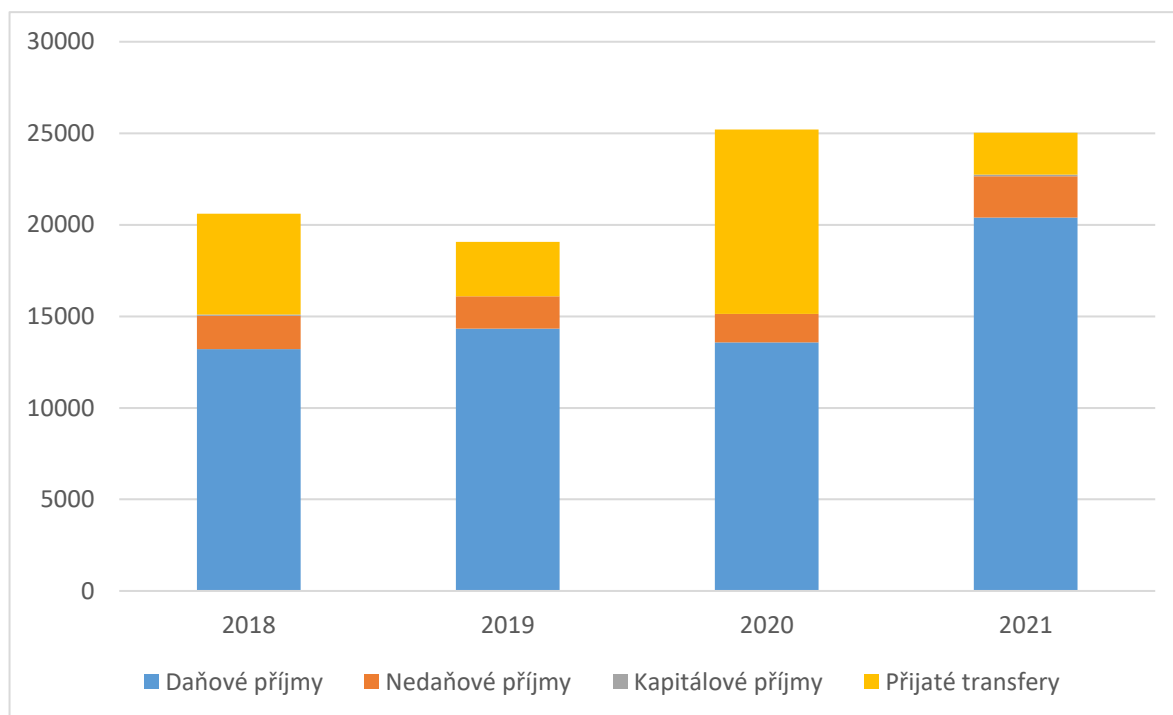
Nedaňové příjmy také přispívají do celkové hodnoty příjmů. Jejich průběh je značně kolísavý, jelikož v roce 2019 a 2020 došlo k jejich poklesu. Nejvyšší hodnota byla vykazována v roce 2021 a nejnižší hodnota v roce 2020. Nejvyšší procentuální podíl byl v roce 2019, jelikož hodnota celkových daňových příjmů byla nejnižší z vybraných let, tudíž podíl nedaňových příjmů byl vyšší než v ostatních letech. Nejvíce se podílí příjmy z vlastní činnosti odvody přebytků organizací s přímým vztahem, tedy příjmy z vlastní činnosti, odvody přebytků organizací s přímým vztahem a příjmy z pronájmu majetku.

Poslední položkou, která se podílela jen ve dvou letech (2018 a 2021) na celkových příjmech obce jsou **kapitálové příjmy**. Suma kapitálových příjmů není však tak výrazná jak u ostatních položek. V roce 2021 byly kapitálové příjmy nejvyšší a jednalo se o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného).

Tabulka 12 Skutečné příjmy obce

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
PŘÍJMY celkem	20 599,00	19 075,00	25 208,00	25 024,00
Daňové příjmy	13 202,00	14 329,00	13 576,00	20 394,00
Nedaňové příjmy	1 825,00	1 759,00	1 562,00	2 254,00
Kapitálové příjmy	76,00	0,00	0,00	92,00
Přijaté transfery	5 495,00	2 986,00	10 070,00	2 284,00

Zdroj: účetní výkazy obce; vlastní zpracování



Graf 4 Struktura skutečných příjmů obce v letech 2018-2021

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 13 Vertikální a horizontální analýza skutečných příjmů obce

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
PŘÍJMY	100,00	100,00	100,00	100,00	-7,40	32,15	-0,02
Daňové příjmy	64,09	75,12	53,86	81,50	8,54	-5,26	50,22
Nedaňové příjmy	8,86	9,22	6,20	9,01	-3,62	-11,20	44,30
Kapitálové příjmy	0,37	0,00	0,00	0,37	-1,00	0,00	0,00
Přijaté transfery	26,68	15,65	39,95	9,13	-45,66	237,24	-77,32

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Skutečné výdaje měly v průběhu analyzovaných let kolísavou tendenci. V tabulce č. 14 je patrné, že nejvyšší výdaje byly v roce 2020 a nejnižší v předchozím roce, tedy 2019. Struktura výdajů se v podstatě nemění, jelikož větší podíl na celkových výdajích mají běžné výdaje. Zbylou část tvoří kapitálové výdaje.

Hodnota **běžných výdajů** se v průběhu let značně měnila, avšak je zde stoupající trend. Nejvyšší procentuální podíl na výdajích byl v roce 2019, kdy běžné výdaje tvořily 88,61 % výdajů, ale nejnižší v prvním analyzovaném roce 2018, kdy běžné výdaje tvořili celkové výdaje z 51,22 %. Na jejich průběhu se nejvíce podílí neinvestiční transfery veřejnoprávním

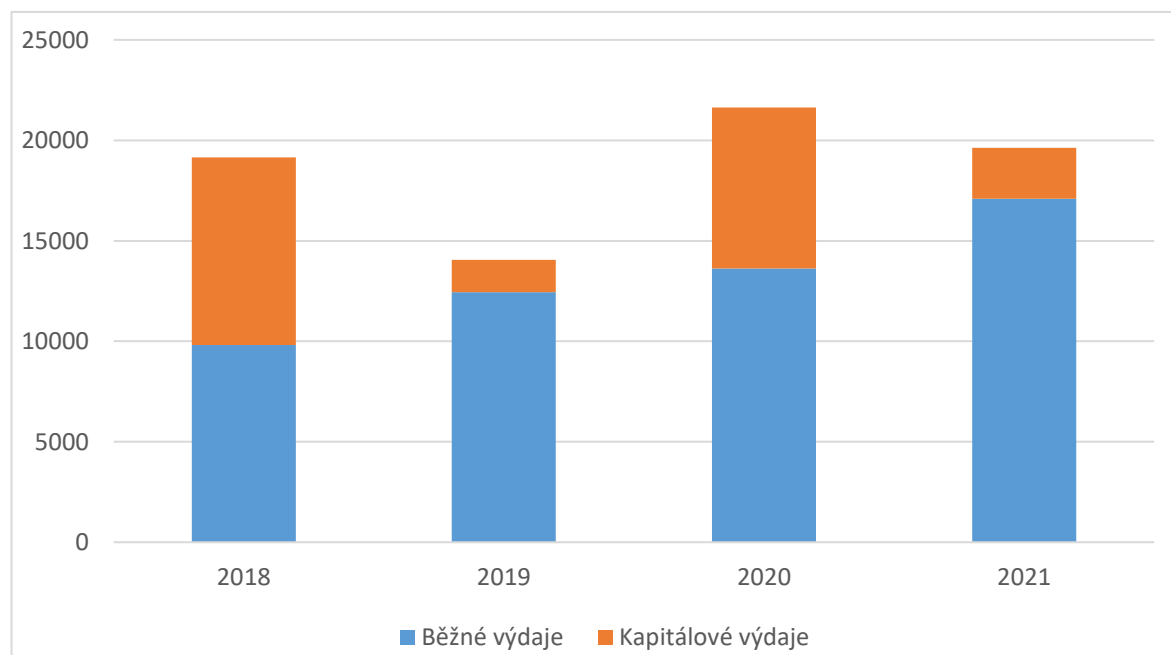
subjektům a mezi peněžní fondy téhož subjektu a platby daní. Tyto výdaje jsou tvořeny zejména neinvestičními transfery příspěvkovým a podobným organizacím, konkrétně zejména základní škole, která se v obci nachází. Druhou významnou položkou tvoří platy a podobné související výdaje současně s neinvestičními nákupy a souvisejícími výdaji.

Kapitálové výdaje měly nestálé hodnoty. Jejich podíl na celkových výdajích kolísá a pohybuje se v rozmezí 11-49 %. Kapitálové výdaje jsou tvořeny z 90 % investičními nákupy a souvisejícími výdaji, kde největší výdaje jsou vykazovány na pořízení dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně se jedná o budovy, stavby a haly. Nejvyšší vynaložené kapitálové výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku byly v roce 2018, kdy částka byla 9 201 tis. Kč. zejména vybudováním víceúčelového sportoviště u ZŠ Mysločovice a rekonstrukci obřadní místnosti na obecním úřadě.

Tabulka 14 Struktura skutečných výdajů obce Mysločovice v letech 2018-2021

Položka (v tis. Kč)	2018	2019	2020	2021
VÝDAJE	19 159,00	14 051,00	21 634,00	19 627,00
Běžné výdaje	9 813,00	12 450,00	13 627,00	17 090,00
Kapitálové výdaje	9 345,00	1 601,00	8 007,00	2 537,00

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování



Graf 5 Struktura skutečných výdajů obce v letech 2018-2021

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 15 Horizontální a vertikální analýza skutečných výdajů obce

Položka (v %)	2018	2019	2020	2021	19/18	20/19	21/20
VÝDAJE	100,00	100,00	100,00	100,00	-26,66	53,97	-9,28
Běžné výdaje	51,22	88,61	63,00	87,07	26,87	9,45	25,41
Kapitálové výdaje	48,78	11,39	37,01	12,93	-82,87	400,12	-70,56

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

6.4 Jednotliví ukazatelé finanční analýzy

V aktuální kapitole bude provedena analýza ukazatelů popsaných v teoretické části práce. Nejprve bude následovat analýza likvidity, poté analýza zadluženosti a dluhové schopnosti a dále budou vypočítány ukazatele, které slouží při finanční analýze základních územních samosprávných celků.

Tabulka 16 Ukazatele likvidity ve vybraných letech

	2018	2019	2020	2021
Běžná	2,65	8,63	1,98	7,16
Pohotová	2,65	8,63	1,98	7,16
Okamžitá	1,71	8,22	1,43	5,48

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Běžná likvidita by neměla klesnout pod hodnotu 1. Z tabulky č. 16 můžeme vidět, že obec se pod tuto hodnotu nedostala. Běžná likvidita nabývá v analyzovaných letech kolísavých a rychle se měnících hodnot. V roce 2019 a 2021 obec dosahovala nejvyšších hodnot běžné likvidity, což bylo zapříčiněno zvýšením krátkodobého finančního majetku a snížením krátkodobých závazků.

Pohotová likvidita přesně sleduje následuje výsledné hodnoty běžné likvidity. Je to dáno faktem, že zásoby obce mají zanedbatelný podíl na celkové výši oběžných aktiv a jejich výše v letech 2018-2021 mírně kolísá. Doporučená hodnota pohotovosti je 1,0 – 1,5. Tato hodnota byla překročena ve všech letech, avšak k výraznému výkyvu došlo v letech 2019 a 2021, stejně jako u běžné likvidity.

Okamžitá likvidita se stejně jako běžná a pohotovostní likvidita drží kolísavého trendu vypočtených hodnot. Okamžitá likvidita je nejpřesnějším ukazatelem schopnosti obce hradit své krátkodobé závazky a je očištěna o méně likvidní položky, jak bylo zmíněno v teoretické

části této práce. Hodnota okamžité likvidity by se měla pohybovat kolem 1. Ve všech analyzovaných letech je hodnota však vyšší, ale znatelné výkyvy vypočtených hodnot jsou opět v letech 2019 a 2021. Ze těmito hodnotami stojí zvýšení krátkodobého finančního majetku, tedy peněžních prostředků na základním běžném účtu a snížení krátkodobých závazků.

Tabulka 17 Analýza vybraných ukazatelů zadluženosti obce v letech 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Celková zadluženost (v %)	16,44	10,50	14,07	7,53
Míra zadluženosti	0,33	0,20	0,24	0,12
Koeficient samofinancování (v %)	75,08	83,67	80,91	89,60

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno, **celkovou zadluženost** sleduje Ministerstvo financí ČR a maximální hodnota je 25 %. V žádném z analyzovaných let obec hodnotu nepřekročila ani se jí výrazně nepřiblížila. Obec tedy svými aktivy dokáže pokrýt cizí zdroje.

Dalším ukazatelem je **míra zadluženosti**. Jedná se tedy o ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu. Výsledné hodnoty v jednotlivých letech nabývají také nestálých hodnot, avšak jejich výsledná hodnota je vždy pod hranicí 1, tedy cizích zdrojů má obec méně než vlastních, tudíž se jedná o nízkou zadluženost.

Koeficient samofinancování je ukazatel, který je doplňujícím ukazatelem celkové zadluženosti, je jejím opakem. Pokud ukazatel celkové zadluženosti stoupá, musí koeficient klesat. V tabulce č. 17 můžeme vidět, že vyšší hodnoty znázorňují, že větší podíl vlastních zdrojů na celkovém objemu aktiv je vyšší.

Ukazatel **dluhové služby** je informativním ukazatelem pro Ministerstvo financí České republiky. Ministerstvo financí udává doporučenou maximální hodnotu tohoto ukazatele 30 %. Tento ukazatel ukazuje, jak je obec schopná hradit své náklady spojené s cizím kapitálem. Z tabulky č. 18 je patrný také výpočet dluhové služby pro jednotlivé roky, tedy nejprve se vypočte dluhová základna jako součet daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů. Poté zjistíme dluhovou službu jako součet úroků, splátek jistin, dluhopisů a leasingu. Poměrem mezi dluhovou službou a dluhovou základnou zjistíme výsledný ukazatel dluhové služby. Obec vykazuje nízké a nestálé hodnoty dluhové služby, tedy nemusí mít obavy z překročení doporučené maximální hodnoty.

Tabulka 18 Struktura a výpočet ukazatele dluhové služby

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021
Daňové příjmy	13 202,00	14 329,00	13 576,00	20 394,00
Nedaňové příjmy	1 825,00	1 759,00	1 562,00	2 254,00
Kapitálové příjmy	76,00	0,00	0,00	92,00
Přijaté transfery	5 495,00	2 986,00	10 070,00	2 284,00
Dluhová základna	20 598,00	19 074,00	25 208,00	25 024,00
Úroky	115,00	121,00	75,00	54,00
Splátka jistin	1 531,00	1 531,00	1 531,00	1 531,00
Dluhová služba	1 646,00	1 652,00	1 606,00	1 585,00
UKAZATEL DS (%)	7,99	8,66	6,37	6,33

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Ukazatel rozpočtové odpovědnosti udává, zda je obec schopna bez problémů financovat své dluhy v budoucnu svými vlastními likvidními prostředky. Tento ukazatel se řadí mezi monitorující ukazatele Ministerstva financí, které stanovuje maximální hranici, kterou by obec neměla překročit 60 %. Podílem průměrem příjmů za poslední 4 roky a zadlužeností v daném roce zjistíme výslednou hodnotu. Můžeme říci, že obec Mysločovice dosahuje velmi příznivých výsledků a hodnota rozpočtové odpovědnosti v průběhu let stále klesá.

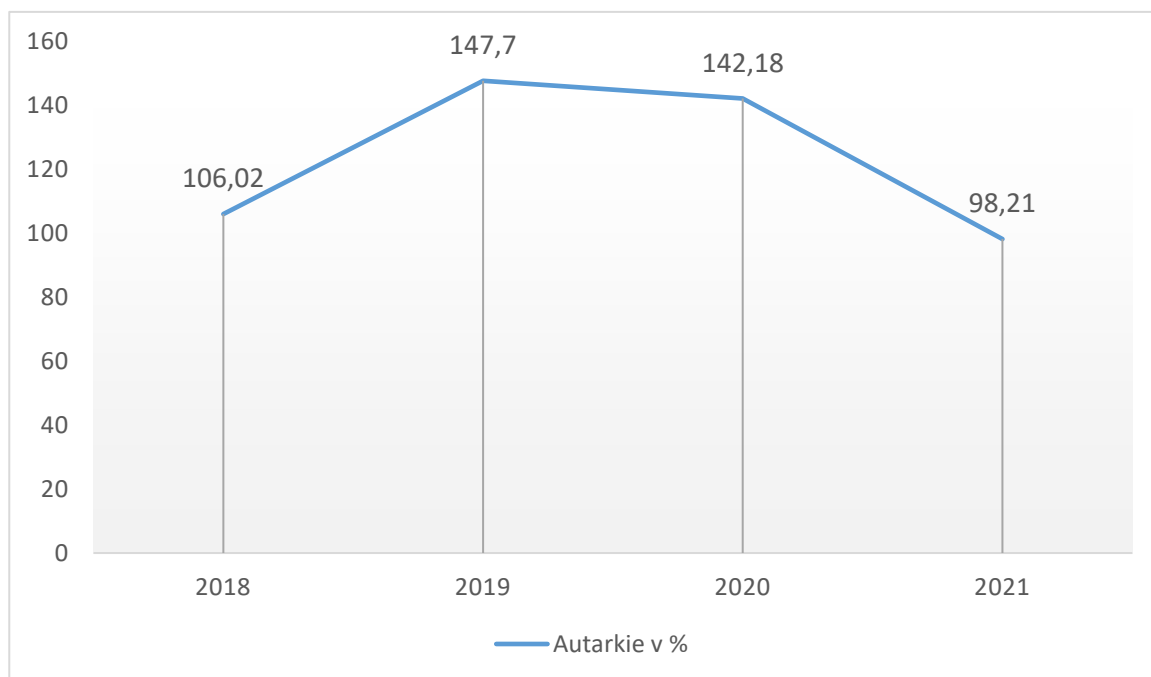
Tabulka 19 Ukazatel rozpočtové odpovědnosti

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021
Průměr příjmů za poslední 4 roky	20 454	21 768	24 504	22 476
Zadluženost	8 910	7 379	5 848	4 317
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti v %	43,56	33,90	23,86	19,21

Zdroj: monitor státní pokladna; vlastní zpracování

Ukazatel autarkie na bázi nákladů a výnosů vyjadřuje míru soběstačnosti z hlediska pokrytí nákladů výnosy. Na grafu č. 6 můžeme vidět, že je obec soběstačná, nicméně v posledním analyzovaném roce (2021) hodnota klesla na 98,21 %, tedy pod doporučenou 100 %. Bylo to dáno tím, že obci se zvýšily náklady, konkrétně daň příjmů, a tak nebyla schopna svými výnosy pokrýt náklady. Nejpriznivějšího výsledku ukazatele autarkie dosáhla obec v roce

2019 s konečnou hodnotou 147,7 %. Každopádně od roku 2019 ukazatel autarkie má klesající tendenci.



Graf 6 Ukazatel autarkie obce v letech 2018-2021

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

7 SHRUTÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

Nejprve byla provedena analýza **majetkové struktury**, kde bylo stanoveno, že skoro 80 % majetku obce tvoří dlouhodobý majetek. Zbytek procent je doplněn oběžným majetkem. Výsledné hodnoty aktiv obce jsou standartní pro územní samosprávné celky, tedy nedochází k žádnému neobvyklému jevu. Lze konstatovat, že stálá aktiva jsou tvořena převážně z dlouhodobého hmotného majetku, který měl ve sledovaných letech kolísavou tendenci. Hodnoty oběžných aktiv jsou nestálé, avšak nejvíce se na nich podílí krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek, který má rostoucí tendenci. Při analýze **finanční struktury** bylo zjištěno, že z 80 % tvoří celková pasiva vlastní kapitál, který vykazuje rostoucí hodnoty. Zbytek finanční struktury je tvořen cizími zdroji, na kterých se nejvíce podílí krátkodobé a dlouhodobé závazky, které mají kolísavý charakter. Poté byla provedena analýza výnosů a nákladů. Obec vykazovala hospodářský výsledek jen hlavní činnosti ve všech letech. **Náklady** jsou tvořeny zejména náklady z činnosti, které představují mzdové náklady a odpisy dlouhodobého majetku, ale také nákladů na transfery. Finanční náklady a daň z příjmů doplňují zbytek celkových nákladů. Náklady měly nestálý vývoj, avšak v roce 2020 dosahovaly nejvyšší hodnoty, jelikož došlo k enormnímu zvýšení v hodnotě daně z příjmů právnických osob. Naopak **výnosy** dosahovaly rostoucích hodnot v průběhu let, a tak nejvyšší hodnotu vykazovaly v roce 2021, kdy došlo ke značnému navýšení výnosů ze sdílených daní a poplatků. Právě výnosy ze sdílených daní a poplatků (konkrétně daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob) tvoří značnou část celkových výnosů. Na zbylé části se podílí výnosy z činnosti, výnosy z transferů a finanční výnosy. **Příjmy** obce v průběhu analyzovaných let měly kolísavý charakter. Nejvýznamnější položku příjmů zastupují daňové příjmy. Nejvyšší hodnoty dosahovaly příjmy v roce 2020, kdy došlo k výraznému nárůstu přijatých transferů, přesněji ostatních investičních i neinvestičních transferů ze státního rozpočtu. Díky transferům může obec financovat větší část projektů na rozdíl, kdyby je musela hradit jen ze svých prostředků. Díky tomu došlo k rekonstrukci střechy obecního úřadu, vybudování víceúčelového hřiště, výstavbě suchého poldru a v neposlední řadě může dojít k realizaci projektu odkanalizování obce. Nejvýznamnější položku příjmů však zastupují daňové příjmy. Ohledně této oblasti bych doporučovala stále sledovat dotační tituly, které by pro obec byly přínosem. **Výdaje** stejně jako příjmy měly nestálý charakter a nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2020. Na celkových výdajích se z větší části podílí běžné výdaje, konkrétně se jedná o neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžní fondy téhož subjektu a platby daní. Při

sestavování rozpočtu obce byl ve třech letech předpokládán schodek, ale díky navýšení skutečných příjmů pomocí přijatých transferů a příjmů z daní. Zde bych doporučila obci sledovat schválený a skutečný rozpočet a odchylky mezi nimi a pokračovat trend obce v dobře sestaveném rozpočtu. Na závěr byla provedena analýza finančních ukazatelů obce, kde jsem došla k názoru, že výsledky u většiny ukazatelů jsou velice příznivé. Likvidita obce dosahovala v roce 2019 a 2021 příliš vysokých hodnot kvůli zvýšení krátkodobého finančního majetku a snížení krátkodobých závazků. Zdá se, že obec mohla peníze využít jinak, než je uložit na běžný účet, popřípadě do pokladny. V opakujícím se případě bych navrhovala investici do rozvoje a zlepšování života v obci. Ukazatel celkové zadluženosti monitoruje Ministerstvo financí a stanovuje doporučenou hodnotu 25 %. V průběhu analyzovaných let obec Mysločovice nepřesáhla tuto hodnotu a díky klesající tendenci se domnívám, že v budoucnu tato skutečnost ani nenastane. Z toho plyne, že obec svůj majetek financuje z 80–90 % z vlastních zdrojů, tudíž se dokáže z převážné části financovat sama. Ukazatel dluhové služby ukazuje, jak je obec schopna hradit náklady spojené s cizím kapitálem. V rámci dluhové služby dochází k nízkým hodnotám, tudíž není zde předpoklad, že by přesáhla maximální hodnotu 30 %. Nízké hodnoty jsou dány tím, že obec vykazuje pouze dlouhodobý úvěr, který byl v průběhu analyzovaných let refinancován, tudíž došlo ke snížení splátek úroků. Ukazatel autarkie neboli soběstačnosti je v prvních třech analyzovaných letech příznivý, jelikož dosahuje hodnot nad 100 %. Výnosy z hlavní činnosti dokážou krýt náklady z hlavní činnosti, pouze v roce 2021 k této schopnosti nedošlo. Bylo to zapříčiněno tím, že se zvýšily náklady (daň z příjmů) a nedošlo k adekvátnímu navýšení výnosů. Pokud nebude docházet k takovým navýšením nákladů nebo nedojde k extrémnímu snížení výnosů, bude autarkie obce v požadovaných hodnotách.

Na závěr lze zhodnotit, že obec Mysločovice hospodaří se svými vlastními i svěřenými prostředky efektivně. Doporučuji obci pokračovat v hospodaření v dosavadním nastoleném trendu. Obec by měla sledovat ukazatele v dlouhodobém kontextu a využívat dotační tituly, které by napomohly k investici a zrealizování projektů jakožto oprava místních komunikací a chodníků, oprava mostu ve vlastnictví obce či vybudování veřejného sportoviště na místě původního hřiště, které je v chátrajícím stavu.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce byla analýza finančního hospodaření obce Mysločovice ve vybraných letech 2018-2021 a zhodnocení jejího hospodaření s vyslovením doporučení pro případné zlepšení. Analýza byla provedena na základě vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy a zpracováním horizontální a vertikální analýzy dat získaných z účetních výkazů obce.

Úkolem teoretické části bylo vypracovat rešerši literárních zdrojů o základním vymezení hospodaření územních samosprávných celků a seznámení se s ukazateli finanční analýzy. Úvod teoretické části byl vzhledem k tématu práce zaměřen na identifikaci obcí, jejich působnosti a orgány. Mnoho informací k této identifikaci bylo převzato z legislativních dokumentů. Významná část je zaměřena na finanční hospodaření obce a její příjmy a výdaje. Závěr teoretické části popisuje finanční analýzu obce a její metody, které byly aplikovány v praktické části této bakalářské práce. Byla objasněn rozdíl mezi vertikální a horizontální analýzou a definovány poměrové ukazatele finanční analýzy.

Úvod v rámci praktické části je zaměřen na stručnou charakteristiku obce Mysločovice, její strukturu obyvatel v letech 2017-2020 a provedení SWOT analýzy. Zbývající a podstatná část praktické části je zaměřena na zpracování vertikální a horizontální analýzy majetkové a finanční struktury, výnosů a nákladů a na příjmů a výdajů. Díky těmto analýzám byly prozkoumána rozvaha, výkaz zisku a ztráty, rozpočet a závěrečný účet obce. Dále došlo k výpočtu zmíněných poměrových ukazatelů a posouzení celkového vývoje hospodaření obce Mysločovice. Závěrečná kapitola je zaměřená na shrnutí zjištěných poznatků a obecný návrh doporučení na zlepšení hospodaření obce. Jak již bylo řečeno až na drobné výkyvy obec Mysločovice hospodaří se svými prostředky efektivně o čem svědčí především provedená analýza.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BOHÁČ, Radim, 2013. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7478-045-5.

ČIŽINSKÁ, Romana, 2018. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788027101948.

GRUBER, Jonathan, 2019. *Public finance and public policy*. Sixth edition. New York: Worth publishers. ISBN 9781319105259.

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK, 2014. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2. aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges. ISBN 9788075020574.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073579104.

KNÁPKOVÁ, Adriana et al., 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788027105632.

LEE, Robert D., Ronald Wayne JOHNSON a Philip G. JOYCE, 2013. *Public budgeting systems*. Ninth edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning. ISBN 9781449627904.

LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ, 2017. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2017: pro územní samosprávné celky*. Polešovice: M Lordy. ISBN MLORDY03.

MÁČE, Miroslav, 2019. *Finanční účetnictví veřejného sektoru*. Praha: Grada. ISBN 9788027120024.

MALAST, Jan, 2016. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. ISBN 9788026106579.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA, 2019. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271–2034-5.

NOBLES, Tracie L. et al., 2014. *Horngrén's financial & managerial accounting: the managerial chapters*. 4th ed. Boston: Pearson. ISBN 978-0-13-325543-0.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek. -po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H.Beck. ISBN 978-80-7400-342-4

PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-698-1.

PETEROVÁ, Helena, 2016. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 5. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu. ISBN 978-80-86976-35-8.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788024756080

RŮČKOVÁ, Petra, 2019. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788027120284.

ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna, 2019. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. V Olomouci: Univerzita Palackého. ISBN 9788024455488.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788074789670.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana, 2015. *Rozpočtová skladba v roce 2015*. Česko: Acha obec účtuje. ISBN 978-80-905420-2-0.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2016. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788027100484.

VODÁKOVÁ, Jana, 2013. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788074783241.

Internetové zdroje

Český statistický úřad [online], ©2022. Praha [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Finanční řízení obcí, ©2021. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/9994/financni-rizeni-obci-e-verze.pdf>

Monitoring hospodaření územních samosprávných celků, ©2018. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejnysektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>

Obec Mysločovice [online], ©2022. Mysločovice [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.myslocovice.cz/>

PILNÝ, Jaroslav, 2014. *Hospodaření s majetkem obcí*. Deník veřejné správy [online]. Praha: Triada [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6643218>

SEDLÁČEK, Jan, 2015. *Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti*. Rok v obci [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/>

Ústav územního rozvoje, ©2020. Obce. Informační web územního plánování [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Legislativa

Vyhláška č. 412/2021 Sb. Ze dne 15. listopadu 2021 o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-412>

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 23/2017 Sb. ze dne 17. ledna 2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-23>

Zákon č. 565/1990 Sb. ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Zákon č. 634/2004 Sb. ze dne 26. listopadu 2004 o správních poplatcích. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolné svazky obcí
KFM	Krátkodobý finanční majetek
MF	Ministerstvo financí
RUD	Rozpočtové určení daní
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SIMU	Soustava informačních a monitorujících ukazatelů
TJ	Tělovýchovná jednota
ZŠ	Základní škola

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Struktura příjmů rozpočtů obcí a DSO v ČR.....	22
Graf 2 Struktura výdajů rozpočtu obcí a DSO v ČR	25
Graf 3 Výsledek hospodaření obce Mysločovice v letech 2018-2021	40
Graf 4 Struktura skutečných příjmů obce v letech 2018-2021	43
Graf 5 Struktura skutečných výdajů obce v letech 2018-2021	44
Graf 6 Ukazatel autarkie obce v letech 2018-2021	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet obyvatel v obci v letech 2017-2021	33
Tabulka 2 SWOT analýza obce Mysločovice.....	34
Tabulka 3 Majetková struktura obce Mysločovice.....	35
Tabulka 4 Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury.....	36
Tabulka 5 Finanční struktura obce v letech 2018-2021	37
Tabulka 6 Horizontální a vertikální analýza finanční struktury	37
Tabulka 7 Náklady obce Mysločovice v letech 2018-2021	38
Tabulka 8 Horizontální a vertikální analýza nákladů obce.....	38
Tabulka 9 Výnosy obce Mysločovice v letech 2018-2021	39
Tabulka 10 Horizontální a vertikální analýza výnosů obce.....	40
Tabulka 11 Schválený rozpočet a skutečné plnění rozpočtu obce v Kč.....	41
Tabulka 12 Skutečné příjmy obce	42
Tabulka 13 Vertikální a horizontální analýza skutečných příjmů obce.....	43
Tabulka 14 Struktura skutečných výdajů obce Mysločovice v letech 2018-2021	44
Tabulka 15 Horizontální a vertikální analýza skutečných výdajů obce	45
Tabulka 16 Ukazatele likvidity ve vybraných letech.....	45
Tabulka 17 Analýza vybraných ukazatelů zadluženosti obce v letech 2018-2021	46
Tabulka 18 Struktura a výpočet ukazatele dluhové služby.....	47
Tabulka 19 Ukazatel rozpočtové odpovědnosti.....	47